

Václav Semerád

Vědecké pojetí čarodějnic

Přednáška na Avalcon 2001 Chotěboř

Na úvod taková zvláštní otázka - znáte “Cargo efekt”?

Pro ty, kdo nevědí oč jde: tak nazývali Američané na tichomořských ostrovech za II. světové války vysílačky domorodců, houfně vyráběné z různých bedýnek a plechovek od piva a Coca-coly. Domorodci si totiž všimli, že Američané vysílačkami přivolávají zásobovací letadla plná různých dobrot (a občas jim nějaké hodí). Měli dobře odposlouchaná magická slova, kde se často vyskytovalo slovo “Cargo” (zásilka), takže - pilně letadla přivolávali. A když nepřilétala, postavili si i vlastní letadla v dobré víře, že tím právě ptáky hojnosti jednoho krásného dne přece jen přivolají.

Tento jev si dobře zapamatujte. Je obecnější než čekáte a neomezuje se na tichomoří.

Základní otázka zní: Může na čarování něco být? A když ano, pak co?

Vědecký skepticismus mi brání přijmout jako fakt, že pouhé zvukové vlnění může mít takový vliv na hmotu, jaký čarování má, či mělo. Na druhé straně – není dobré tyto jevy šmahem odmítnout prostým tvrzením, že odporují vědě a tudíž neexistují. Francouzská akademie věd se kdysi proslavila (a zesměšnila) kategorickým soudem: “Kameny v nebi nejsou, tudíž z nebe nepadají!” Mohlo by se stát, že se časem objeví vysvětlení, které z kategorického tvrzení udělá frašku. Ve vědě by to nebylo poprvé a posledním případem, o kterém vím, byla Americká psychiatrická asociace, která vědeckou pravdu ještě v roce 1972 odhlasovala (!) poměrem 75 % : 25 %.

Připomněl bych zde sci-fi Čestmíra Vejdělka “Návrat z ráje”, kde se odehrávaly jevy, velice připomínající čarování. Obyvatelé světa Lucie si prostě něco přáli – a všechno se jim splnilo. Pro toho, kdo nevěděl, že za tím vězí dálkové syntezátory hmoty celoplanetárního superpočítače Bena, to vypadalo dost magicky. Potřebovali k tomu ovšem ovládací prvek - nenápadnou vysílačku v podobě černého čtverce, který aktivovali stisknutím a vyslovením příkazu. Samozřejmě že to technicky založené pozemšťany nezmátlo a hned byli doma.

Ještě rafinovaněji to vypadá v románu “Fulgiu, svět šedé magie”, kde byly podobné vysílačky vytvořeny geneticky přímo v mozku místních obyvatel coby nenápadná pecička nervové hmoty a na první pohled nebylo patrné, jak vlastně čarují. Zejména když schopnost ovládat tuto “sílu” mělo jen malé procento obyvatel.

Přímo se tedy vnucuje myšlenka – nejde v případě čarování u nás na Zemi o podobné pozůstatky vzpomínek na návštěvu mimozemšťanů s podobnými vymoženostmi?

Nelze na tomto místě nevzpomenout na světově proslulého propagátora a stoupence myšlenky návštěvy z vesmíru, Dänikena. Domnívám se, že Däniken byl na správné stopě, bohužel podléhal i mnoha falešným. Mezi ně počítám jeho zoufalé pokusy

o dokazování existence a provozování raketových kosmických plavidel a stop po nich na všech možných i nemožných místech. Na druhou stranu měl veliké zásluhy na pátrání po mimozemšťanech – shromáždil množství cenných dat a památek na “bohy z vesmíru”. Jen se obávám, že jeho přílišné soustředění na rakety, vzdálený vesmír a v neposlední řadě i na laskavost těchto bohů byly jeho největší omyly.

Nehledě na to je možné přijmout pracovní hypotézu, že v minulosti pobývali na Zemi vyspělí tvorové, zabývající se zde jakousi činností, možná jejím průzkumem? Na rozdíl od Dänikena nevěřím, že oplývali primitivními raketami, předpokládám u nich dokonalejší aparáty. Můžeme tedy pominout problematické důkazy existence jejich raketové techniky. Otázku jejich příchodu i zmizení nebudu rozebírat, zájemce odkážu na svou vlastní rozepsanou knihu “Čtvrtá Země”. Podotýkám jen, že návštěvníky nenazývám stejně jako Däniken “laskavými bohy z dalekého vesmíru”, ale mnohem příznačněji “d’ábly z nepříjemně blízkého pekla” – ale to je námět na jinou diskusi. Ať tak či onak se zdá, že se jejich návštěva odehrála již v pravěku dějin a není tedy dostatečně podchycena už proto, že lidstvo tehdy neznalo písmo.

Důležitý pro nás (a především pro existenci čarodějnic) může být předpoklad, že tito tvorové disponovali technikou pro tehdejší domorodce Země nepochopitelnou. Ostatně, kdo se odváží tvrdit, že by dnes pro nás pochopitelná byla, je podle mě nemístný optimista.

Co se ale dělo po jejich odchodu?

Bohužel, většina lidských aktivit na tomto poli spadá pod Cargo-efekt: lidé do omrzení opakovali slova odposlechnutá od návštěvníků v domněnku, že budou fungovat. Samozřejmě, kdyby tomu tak nebylo, jistě by na to ve shodě s I.P.Pavlovem brzy zapomněli. To se ale nestalo. Z toho můžeme odvodit důležitý poznatek – lidé při těchto pokusech občas úspěšní byli! To ovšem znamená, (důležité!) že nám zde návštěvníci zřejmě zanechali část svého zařízení v chodu. Jistě ne pro náš plezír, ale především pro svůj prospěch. Mohli k tomu ale používat zacvičenou lidskou obsluhu. I opice se naučí telefonovat, natož skoro stejně zvědaví, ale k tomuto účelu přece jen vhodnější lidé.

Proberme si (aspoň zběžně), co se za obvyklými čarodějnými praktikami může skrývat.

Čarovné prsteny, spony a jiné šperky.

Povšimněte si v televizi nenápadných, často jen černých šperků, které mají hlasatelé i jejich vyslýchání hosté na oděvu. Uvědomte si, že mikrofon v prstenu není už dnes nic mimořádného. Jde jen o to, k čemu je použit. Může to být čistě odposlechová štěnice, jak je také známe z televize. Pokud je jakýmkoliv způsobem napojen na počítač, můžeme jeho pomocí počítač řídit a to bez dotyku ruky. Je-li počítač vmontován do číslicově řízeného stroje, můžeme s ním vykonat i spoustu mechanické práce – a opět zdánlivě bez námahy. Jistě teď správně pochopíme nutností otáčet prstenem na prstě – někdy se vyplácí silné prostředky před použitím zapnout a pak ihned vypínat. Poměrně okázalé kroucení prstenem může mít za úkol odvést pozornost od menší, nenápadné páčky. Vstup povelů může být i zaheslovaný, případně vázaný na hlas oprávněné osoby, takže nebude poslouchat nikoho jiného. Představte si, že se tak silný prostředek, jako například meč krále Bruncvíka, dostane do rukou neoprávněné osoby, která vykřikne klíčový příkaz: “Všem nepřátelům země České hlavy dolů!” – a na světě zůstane nepatrná hrstka domorodců na Madagaskaru, kteří o Čechách ani nevědí, takže nemohou být nepřáteli, možná i pár Čechů, kteří to s vlastní myslí upřímně (česká vláda by nejspíš zmizela jako první). Možná by se jim pak na skoro-prázdném světě líbilo - žádní nepřátelé, žádné daně...

Skleněné koule, stříbrné misky a čarovné studánky

Ukazují jevy buď vzdálené, nebo jakousi aproximaci do budoucnosti. Nemusím snad připomínat, do čeho všeho se dá vmontovat malá obrazovka.

Čarodějné knihy

Dělíme je na dvě skupiny. První jsou manuály k aparátům, které zde po odchodu návštěvníků zůstaly. Na rozdíl od našich knih mohou být vybaveny příslušnou komunikací – například ekvivalentem mikrofonů. Integrovat help do ovládacích prvků není pouze možností počítačů naší doby. Druhá skupina jsou knihy sepsané

později lidmi. Tyto kopie ovšem spadají pod heslo Cargo-efekt a podobná falsa se vyskytují i u ostatních artefaktů po návštěvnicích.

Čarodějné svitky

Jde asi o totéž co u knih, s rozdílem menšího rozsahu a trvanlivosti. Zvláštním případem jsou svitky na jedno použití, které po splnění funkce buď zmizí, nebo se aspoň znehodnotí. Vzpomeňte si ale na seriál, kde hrdina dostává instrukce pomocí walkmanu, ze kterého se hned poté začne kouřit. Tuším, že jde o cosi podobného – motivem je nejspíš utajení.

Čarovné zbraně, především meče

Jsou velice častým artefaktem. Bylo by jistě málo prozíravé ponechat v cizím světě drahé zařízení a nestarat se o jeho zabezpečení, zejména když víme o existenci drzých opic s obrovskou vynalézavostí co do zlomyslného ničení. Drahá zařízení musela být jistě vybavena programy sebezáchovy, ale obsluha mohla ze znalostí místních poměrů přesněji odhadnout nutnost zásahu. Jistě dostala i cosi jako kodex nutné sebeobran, případně pravidla ohledně likvidace překážek, ohrožujících zařízení i jejich obsluhu. Bylo jistě vhodné přizpůsobit se místním poměrům. Zdejší obyvatelé byli zvyklí používat různé nože, ve větším provedení meče. Návštěvníci převzali formu, ale značně vylepšili účinky. Zdařilé rekonstrukce vidíme v seriálu Star wars - ačkoliv zde zobrazené měly zvýšenou rekombinaci iontů na povrchu, projevující se světélkováním. Správně seřízený meč nesmí tolik emitovat (svítit), jinak vzhledem ke škodlivým emisím neprojde STK. (Jiná věc je, že se na to v nouzi nehledí – jak ostatně často vidíme na vracích našich silnic.)

Čarovné zbroje, především štíty a pancíře

Patří rovněž do obranných prostředků, proto o nich platí totéž co o mečích. Až na malý detail – silně emitující zbroj působí na těle popáleniny, každý majitel je tedy více zainteresován na jejich údržbě a zbroj proto zásadně nesvítí. Pokud ano, buďme si jisti, že jde o zbroj ukradenou domorodcem, který s ní neumí zacházet. Popisy

činů těchto hrdinů často končí slovy: žili šťastně až do smrti... přičemž nebývá dodáváno, kdy ta smrt nastala (tuším, že zpravidla do dvou měsíců po ozáření).

Čarovné pláště

Jsou samostatnou kapitolou. Samozřejmě vás ihned napadne, že jde o obdobu skafandrů, ale k tomu by je lidé jistě nepotřebovali. Vtip je v tom, že domorodec obvykle nepostřehne, co se skutečně děje. Soudí, že když se čaroděj prudce zahalí do pláště, tento plášť způsobí jeho neviditelnost. Omyl! Pozornější postřehne, že čaroděj při tom pronáší jakési zaklínadlo. Přihořívá, ale pokud jde o plášť, samá voda. Znalec Star treku je ovšem doma, jakmile rozpozná obsah toho zaklínadla: “Enterprise! Aktivujte teleporty!” Následuje samozřejmě zmizení dotyčné osoby. Opět tedy příklad cargo-efektu, kdy se domorodci v určování významu odpozorovaných detailů spletli a úplně pominuli skutečnost.

Čarovné hudební nástroje

Poněkud zvláštní skupina artefaktů. Slouží různému účelu, mnohdy nejasnému. Povšimněme si ale dálkového ovládání zámků aut. Vydává při zamknutí i odemknutí auta tóny, které s vlastní funkcí nesouvisejí. Podobně je nejasný popis houslisty, který hrou na housle chránil hrad proti Žižkovi a jeho vojskům – popis je značně kusý, ale víme, že unaven dlouhotrvající hrou opomněl chránit sám sebe, jeden z husitských střelců ho zastřelil a osud hradu zpečetil. Housle ovšem podlehly zkáze, takže jejich zkoumání nepřipadá v úvahu. Jinou kapitolou je psychorezonanční ovládání vůle člověka – očarování. Vzpomeňme si ale na frekvenci 7 Hz, zvanou drůbeží smrt - tón této frekvence spolehlivě zabíjí slepice. Drastické použití na lidech najdeme v ruských záznamech pod heslem “Slavík loupežník”. Tento čaroděj používal hvizdu, zabíjejícího lidi, k jejich olupování - očividně už mu nic jiného nefungovalo. Známe i ne tak drsné způsoby použití – například boj proti drzým krysám, ovšem víme, že zesílení účinku může být nebezpečné i lidem. Jinou kapitolou je zde ještě jemnější feromonový účinek – získání lásky čarovnými houslemi.

Čarovné pokrmy a nápoje

Zde bych byl obzvláště opatrný v úsudcích. Například je známý případ kouzelnice Kirké, která z Odysseovy družiny nadělala prasata. Není to ale nic divného ani nepochopitelného – prostě je pohostila a přehnala dávkování drogy. Měla ale smůlu, protože Odysseus podezřelý pokrm nejedl a tím této známé uspávačce její úmysly překazil. Jiná verze, uvedená v pověsti Odysseia, tvrdí, že Odysseus očarovaný pokrm jedl, ale byl chráněn jiným kouzlem, takže jeho účinkům odolal. Ani na tom není nic neobvyklého. Stačí si uvědomit, že narkoman musí dávky drogy stále zvyšovat a množství, které by nováčka zabilo, je pro zkušeného feťáka ještě nedostatečné. (Podle toho by byl Odysseus větší prase než jeho posádka, což je ale velmi pravděpodobné).

Čarovné pokrmy a nápoje známe dodnes, ať se jim říká etylalkohol, hašiš, heroin, LSD nebo lysohlávky. Nad proměnou lidí v prasata se už ani nepozastavujeme.

Sedmimílové boty

...a další mechanické dopravní prostředky rovněž známe z mnoha rekonstrukcí v různých filmech. Doporučuji zejména Star trek, kde je jedna z postav používá k procházkám po horách, kdežto jiní členové téže posádky zarputile po stejných horách sportovně šplhají.

Čarodějní pomocníci

Dostatečně známé jsou zvířecí podoby průzkumných sond, různé čarovné kočky, sovy a hadi. Samozřejmě by bylo možné průzkumné roboty ponechat v holé, řekněme průmyslové podobě, ale ta by domorodcům, tedy nám, připadala příliš odporná, hmyzoidní a tudíž hodná rány kyjem. Zato tence mňoukající a lísající se kočička svádí spíše k pohlazení a podrbání za ušima a pokud vám přitom odebírá vzorek krve, svedete to na drápky. Méně dokonalá bývají maskování jako ryby. Každého jistě napadne, že mluvící ryba je trochu silné kafe, ale mezi námi, ani návštěvníci nebyli neomylní a jako mimikry mohli použít i formy života jako na potvoru právě u nás neznámé – a nemusí jít jen o mluvící ryby. Jsou ale zaznamenané

případy velikých, těžkých robotů, jejichž vzezření nebylo maskováno vůbec – nejznámější je asi Golem.

Některá zvířata jsou používána jako dopravní prostředky, za všechny vzpomeňme na okřídleného koně. Musíte si uvědomit, že křídla jsou nejspíš pouhou kamufláží a jejich pomocí tento dopravní prostředek ve skutečnosti nelétá – jen si zkuste představit let devítikřídleho koně pomocí aerodynamiky, když nemá křídla symetricky – na jedné straně 4, na druhé 5, podle mě by měl zatačet. Očití svědci ale tvrdí, že létal přímo a s mocnou silou. Ačkoliv - i to je vlastně možné. Vzpomeňme si na Douglas 2,5! Opět musím odbočit s vysvětlením.

Za II. Světové války došlo na tichomořských ostrovech k zoufalému útoku Japonců na americké pozice, přičemž Američané museli po nějakou dobu ustupovat. Do nebezpečné blízkosti fronty se dostalo i jejich letiště, navíc krátce předtím úspěšně vybombardované. Jak víte, letci bez letadel jsou bezbranní tvorové a nezbývalo jim než zmizet stůj co stůj. Potíž byla, že jedinému částečně zachovalému dopravnímu letounu Douglas DC 2 chybělo pravé křídlo. Na zemi ale ležela spousta trosek, mezi nimi i zbytky Douglasu DC 3 s nepoškozeným pravým křídlem, bohužel o půl metru delším a o jeden a půl čtverečního metru větší plochy. Nouze ale naučila Dalibora housti a američtí mechanici se pod dojmem neustále se blížícího dunění japonských polních kanónů rozhodli improvizovat. Nás Čechy, mistry improvizací, by něco takového nepřekvapilo, ale když toto letadlo, navíc přeplněné uprchlíky, s jedním křídlem větším než druhým přistálo na letišti daleko odtud, chodili ten div obdivovat mechanici a piloti i ze značně vzdáleného okolí a nazvali ten hybrid Douglas DC 2 a půl.

Tvrzení, že se za našich předků čarovalo, může být tedy podloženo zapomenutými artefakty návštěvníků. Zapomenutými úmyslně pod dohledem vyškolených osob z řad domorodců. Co měly za účel, je dosud tajemství, ale i kdybychom se omezili na nejjednodušší funkci – další sledování dějů na Zemi a předávání audiovizuálních informací kamsi i po jejich odchodu, bylo by tím jistě mnohé vysvětleno.

Osud těchto zařízení mohl být různý. Dá se očekávat, že byla značně trvanlivá, ale jistě se opotřebovávala a občas se rozpadla nebo

byla zničena. Zmíněná vyškolená osoba, požívající značné úcty ostatních domorodců, v takovém případě pravděpodobně nefunkčnost svěřeného zařízení zatajovala, aby dál budila respekt, který jí zaručoval bezpečí. Málokdo si totiž troul ohrožovat čaroděje či čarodějnic, chráněné kouzly. Obavy z čarodějnic bývaly velice pragmatické – kdo jste viděli Indiana Jonese dobývat ztracenou archu, jistě si vzpomenete na naivního domorodce, který na něho vytáhl meč a těšil se, že ho zabije, či aspoň zastraší. Jones klidně vytáhl revolver a se slovy “jdi do pr***” domorodce odpráskl. Domorodci asi mívali dříve před čarodějí větší respekt a není divu, že si takovou kuráž velice dobře rozmysleli. Jakmile ale zjistili, že čaroděj už jenom blufuje a jeho kouzla jsou mrtvá, obvykle si tu kuráž dodali, takže mnoho čarodějů skončilo neslavně. (Zejména čarodějnice napadala myšlenka na útěk příliš pozdě). Chytřejší čarodějové dokázali blufovat i dlouho po skončení životnosti svěřeného zařízení, volili k tomu ovšem odchod do ústraní, lesů a na zapomenutá místa, kam noha domorodce zamiřila zřídka a odkud každý raději rychle utekl, aby nemusel sám na sobě ověřovat, zda čarodějova kouzla přece jen nefungují.

Věnuji se teď trochu osobnostem čarodějů a čarodějnic, tedy osobám zaškoleným do obsluhy mimozemské techniky. Jak se dá očekávat, výcvik takových osob býval pro mimozemskou civilizaci značně nákladný – cvičitelé, školitelé či lektori určitě požadovali příplatky za nebezpečné prostředí, přinejmenším za práci v zápachu (uvědomme si, že lidská hygiena je poměrně novodobý výmysl). Zaškoleným osobám bylo svěřováno zařízení nemalé hodnoty, proto se vyplatilo postarat se o vyšší životnost i těchto draze pořízených obslužných osob. Pro ně to ovšem skýtalo další nezanedbatelné výhody. Už tím, že mívali zpravidla geneticky vyšší životnost než ostatní lidé – záznamy poukazují na čaroděje staré tisíce let, případně tak staré, že si ani sami svůj věk nepamatují – viz výraz žil tam od nepaměti. Bývalo to asi povolání lukrativní. Čarodějové nemívali všední starosti obyčejných lidí, nemuseli se honit po lese za večeří, měli ji zajištěnou jinak. Můžeme se domnívat, že část jejich stravy byla syntetizovaná podle mimozemských receptur, což těmto zaškoleným osobám zcela jistě nevadilo, i když se osobám nezaseveným takové jídlo hnusilo, připomínajíc cosi ohavného. Míním pokrmy v podobě pečených hadích ocásků, žab, much a jedovatých

hub. Nicméně materiální zabezpečení čarodějů budilo u ostatních lidí závist tím větší, čím byl život čarodějů okázalejší.

Staré záznamy hovoří i o učednících, kteří se dokázali do přízně čarodějů vloudit pod záminkou, že jim na stará kolena jejich službu ulehčí. Podotýkám, že stará kolena nemusela být fikcí, neboť i pětisetletý jarý čaroděj byl obvykle starší než nejstarší kmeti mezi lidmi. Za ochotou čarodějů přijímat učedníky se ovšem může skrývat i obyčejná a pochopitelná lidská lenost. Lenochy čaroděje mohla lákat možnost přesunout část povinností na někoho jiného. Nemuselo se jim to ale vyplatit. Když učedník dosáhl dojmu, že již svého mistra překonal a postavil se proti němu, mohl být i úspěšný, neboť si mohl vyčíhat okamžik, kdy bude jeho mistr v oslabení, například ve spánku, takže není vyloučeno, že ho zlikvidoval. Obvykle pak díky své nevyškolenosti svěřené zařízení znehodnotil úplně. Většinou ale úspěšný nebyl, jen donutil svého mistra uplatnit paragraf likvidace překážek, ohrožujících zařízení i jejich obsluhu. Občas docházelo ke kompromisům, kdy dostatečně inteligentní učedník včas pochopil, že se proti mistrovi postavit nesmí, je-li mu život milý, ale situaci řešil útekem s přivlastněnými kouzly svého mistra, což pro původního čaroděje znamenalo nepříjemnosti. Zkuste v nějaké pustině ukradnout automobilistovi ovladač od zámků zamčeného auta. Jistě pochopíte, proč čarodějové takové zloděje úporně pronásledovali.

Zbývá mi otázka, co je s čaroději a čarodějnicemi v současné době. Domnívám se, že i dnes se mezi námi najdou školené osoby, znalé obsluhy artefaktů návštěvníků, nedá se vyloučit, že část těchto artefaktů bude navzdory úctyhodnému věku funkčních. Bude jich však jistě jen zlomek. Domnívám se, že úbytek originálních, tj. mimozemskými návštěvníky vycvičených čarodějů i jejich zařízení sleduje jako mnoho jiných přírodních jevů křivku exponenciálního poklesu. Většina dnešních čarodějů buď manipuluje s pouhými troskami artefaktů (čili prostě blufuje), nebo má k dispozici jen falsa (využívá cargo-efekt). Nezasvěcení lidé, kteří se s takovými čaroději dostanou do styku, je ale dodnes tajně obdivují. Někteří se pokoušejí do tohoto klanu proniknout, aby získali jeho výhody. Většinou se ale naučí jen pečlivě kopírovat vnější podobu artefaktů a přesně naučenými slovy a rituály vzývat zmíněné bedýnky a plechovky od piva

v naději, že tím přivolají ptáky hojnosti. Od takových podvodníků se o původním obsahu pojmu čaroděj (čarodějka) nic nedozvíte, i kdyby oplývali kdovíjak cizokrajnými termíny. Raději se jim vyhněte, zbytečně ztrácíte čas. Narazit na pravého nefalšovaného čaroděje má v dnešní době stejnou reálnou pravděpodobnost, jako zakopnout na rušné ulici o pohozený kufřík s milionem dolarů v neoznačených bankovkách. Nicméně – obě ty pravděpodobnosti nejsou identicky nulové, takže se dobře rozhlížejte, můžete mít štěstí. Nebo smůlu, podle okolností - je totiž otázka, zda si čarodějové po velice špatných zkušenostech připouštějí k tělu učedníky. Původní čarodějové, kteří ještě pamatují d'ábly, budou spíš patřit k těm zdravě nedůvěřivým, kteří vám těžko nabídnou studijní pobyt ve svém příbytku. Spíše ve vás budou vidět potenciální ohrožení a pak – Bůh s vámi!

Dänikenovy omyly a jejich jiné vysvětlení.

Erich von Däniken

Ano, to je on... Erich von Däniken, který udělal pro popularitu mimozemšťanů snad nejvíce ze všech lidí na Zemi. Tady vidíte i jeho knihy, vyšly v mnoha jazycích, také i u nás.

Některé z knih Ericha von Dänikena, vycházejících v různých jazycích po celém světě.

Däniken o sobě nikdy netvrdil, že všechny jeho výplody jsou naprosto průkazné, spíš kladl nezodpovězené otázky. Často je ale kladl tak sugestivním způsobem, aby nepřipouštěly zápornou odpověď.

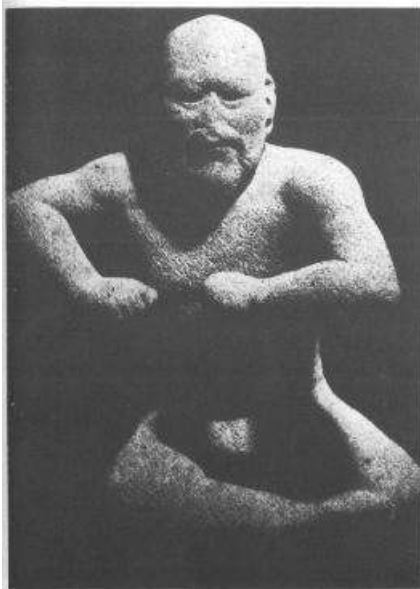

Baalbek se svým komplexem římských staveb z 1.–3. stol. n. l., nad nímž se vypíná dosud stojících šest sloupů Jupiterova chrámu. Terasa pod chrámem byla podle některých pošetilých názorů starým kosmodromem.

Vezměme si například známou Baalbeckou terasu. Co to je? Na obrázku je znát podstata: hluboko pod zbytky římského Jupiterova chrámu (sloupy vlevo) je plošina z obrovských kamenů, větších než kvádry pyramid, jaké by bylo i dnes jistě obtížné přemísťovat. Däniken měl ovšem vysvětlení pohotově: nemohou to být zbytky odpalovací rampy pro mimozemské rakety?

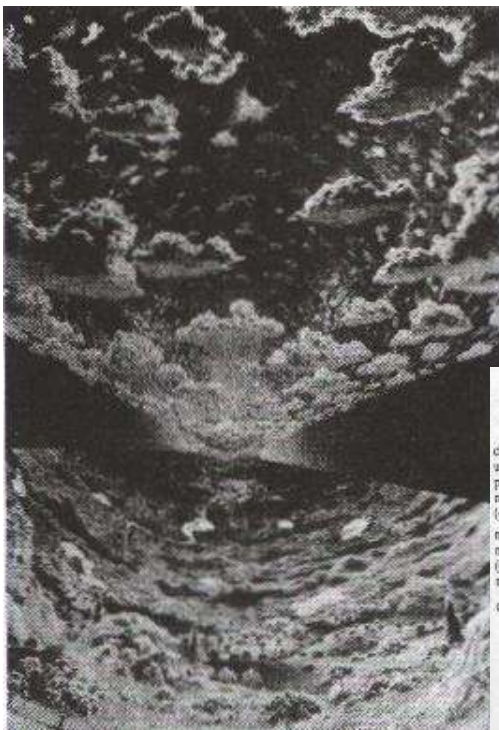
Jeho slabost pro mimozemšťany dokládá také úctyhodná sbírka různých vyobrazení a figurek z celého světa. Na obrázcích jich vidíme jen malou část, ovšem kdekoliv je to aspoň trochu možné, neopomene nám Däniken položit sugestivní otázku: "Nejde o zobrazení pradávných kosmonautů?"

...a to i tam, kde na první pohled poznáme figurku veslaře v pozici typické pro veslování. Upozorňuji zejména na obrázek "Kosmonauté s anténkami", kde starověký malíř jasně (!) zdůraznil, že jde o ženy (viz poprsí) - a víme snad, co všechno jsou ženy ochotné kdykoliv a kdekoliv vložit na své hlavy, v historii jako dnes.

Jeho zaujatost pro návštěvníky z vesmíru ho vedla až k tak podrobným vědecko-fantastickým spekulacím, jako byly úvahy o dálkových cestách v obrovských lodích - zde například uvádí jednu z mnoha jejích možných podob - obrovský kolos, ve kterém se kosmonauté pohybují umělou krajinou, aby se cítili pokud možno jako doma.

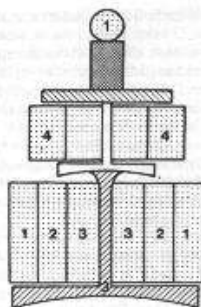

Mezi jeho otázky typu: "Nebylo by možné, aby..." figuruje i projekt kosmické lodi DAEDALOS, kterou by (snad) bylo možné postavit na Zemi a vyslat ke hvězdám.

To všechno cíleně pod-

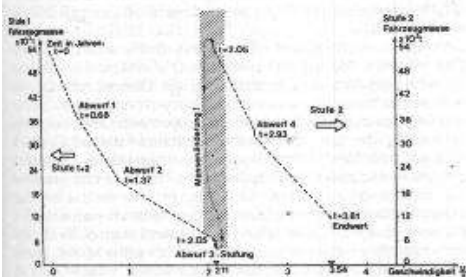
SCHÉMA DAEDALA

	Hmotnost v t
chladič trakt	100
žářečné zatížení	450
palubní energie	120
nádře s palivem (4 tanky à 1070 t)	4 250
motor/konstrukce	500
nádře s palivem (6 tanků à 7817 t)	46 900
motor/konstrukce	600
celkem	52 950
1. stupeň	
palivo: 46 000 t	
2. stupeň	
4000 t	

řizuje svým představám kosmonautů, přilétajícím z dalekého vesmíru na mohutných raketových lodích. Když se ale podíváme na jeho sbírku, nemůžeme se ubránit pocitu, že jde o důkazy příliš uměle nasbírané, mnohde značně přitažené za vlasy.

SCHÉMA LETU DAEDALA

Vysvětlivky:
 Stufe = stupeň, Fahrzeugmasse = hmotnost vozidla, Zeit in Jahren
 = čas v letech, Abwurf = odhoz, Massenänderung = změna hmot-
 nosti, Stufung = stupňování, Endwert = konečná hodnota, Ge-
 schwindigkeit = rychlost

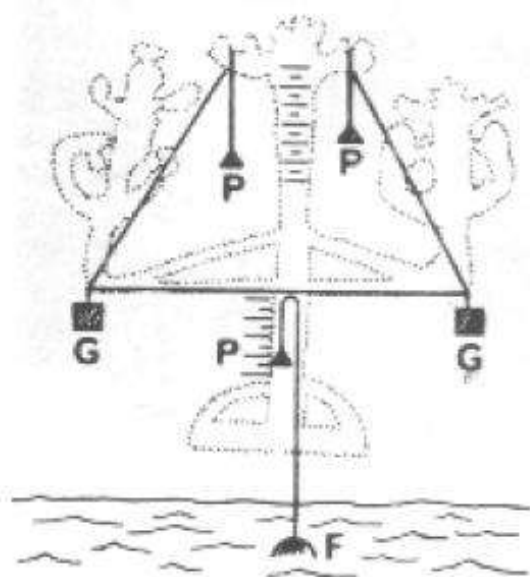
Vezměme si známý obrázek z indiánské stély, který nazval "Indiánský kosmonaut v raketě". Vidíme tu člověka s výrazně indi-

ánskými rysy, nacpaného do něčeho, co skutečně tvarově připomíná kosmickou loď třídy Mercury. Před očima má jakési přístroje, vzadu je cosi, co se dá vykládat jako plameny. Když si ale představíte kosmickou loď velikosti motocyklu, něco tu zřetelně nehraje. Kabina Mercury přece také nebyla žádnou raketou, sama o sobě nelétala, ani nemohla. Do vesmíru ji vynesla mnohonásobně větší nosná raketa a Mercury byla jen špička bez vlastního pohonu, schopná ještě tak přibrzdit pád pomocí aerodynamického brzdění a dosednout na padácích, pokud možno do vody, aby náraz kosmonauta uvnitř

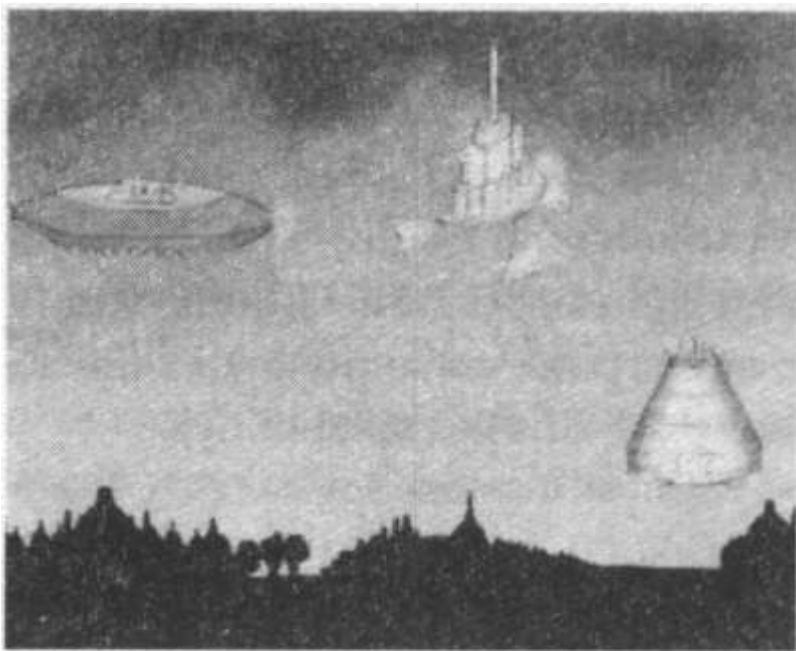
nezabil. Teoreticky by se tento stroj mohl podobat létajícímu motocyklu - kdyby neexistovalo jiné vysvětlení.

Stačí ale pohled z jiného směru a záhadu stihne osud sněhu na rozpálené pltně. Po otočení obrázku dostanete úplně jinou představu. Vědecké vysvětlení tvrdí cosi o indiánském veleknězi, obětujícím cosi bohům. Nechci vám nic vnucovat, ale já tam vidím indiánku v typicky porodní poloze na porodním křesle a to, co Däniken považuje za plameny, se při tomto pohledu mění v kus látky spadlý na zemi. Tak bych to chápal a zdá se mi to mnohem pravděpodobnější.

*Snímek záhadného „trojzubce“ na pobřeží Peru, pořízený teleobjektivem ze vzdálenosti několika desítek kilometrů.
Dole náčrt jedné z možných funkcí „trojzubce“ jako seismografu a zároveň registračního přístroje přílivu a odlivu.*

Také další obrázek je podle mého mínění naprosto špatně vysvětlovaný. Nazvat tohle seismografem může snad jen ten, kdo nikdy v životě seismograf ani okem nespatřil. Ukazatel výšky přílivu? Ani to neberu. Je přece mnohem jednodušší vytesat či namalovat stupnici na skále tak, aby voda ukazovala svou výšku přímo na ní - a kdo by kvůli tomu sestavoval nějaké mechanické monstrum, byl by podle mého padlý na hlavu. Další námitku sami uvidíte, když se postavíte trochu se strany (na tomto obrázku to bohužel není vidět). Ten obrazec totiž není umístěn svisle, jak by v takovém případě bylo nutné, ale zešikma. Musí tedy existovat vysvětlení jiné, doufejme prostší.

Nebe plné vimanů: běžný den ve staré Indii.

Největším Dänikenovým argumentem pro vesmírné návštěvy jsou poměrně podrobné dávnověké popisy indických létajících strojů vimaanů. Těm se dá těžko vytknout, že by byly novodobou falsifikací. Tyto eposy jsou prokazatelně staré více než tři tisíce let, kdy lid-

stvo nemělo technické možnosti nutné ke stavbě létajících strojů. Přitom, jak se zdálo, bylo létání v Indii málem všední záležitostí.

Uvedu zde úryvek ze slavného eposu Rámajánam ve Frišově přebásnění:

Na rozkaz Rámův do výše vůz vyletěl
a jasně svítil v rychlém letu nebesy.
Jako sám Kubéra v něm Ráma světle plál
a vesel ukazoval Sítě krajinu;
vysokou Lanku, zkrvavené bojiště,
břeh ostrova, kam nejdřív s moře vkročili,
most Nalem zbudovaný, slaný oceán,
jenž temně hučel, širý, jako bez břehů.

...

S radostí zřeli Gódávarí pod sebou,
průhlednou její lákající hladinu.
Tam poblíž Ráma zastavil vůz kouzelný,
by Bharadvádžu uctil, který v poustevně
žil bohat vzácným pokladem své askese.

Nutno ještě podotknouti, že vimaany nejsou v indických eposech popisovány jako dílo lidí. Sám Ráma dostal vimaan darem poté, co zvítězil nad démonem Rávanou a zabil ho. Tento královský dar dostal dokonce přímo od Rávanova bratra. Je to podivné? Neměl by Rávanův bratříček usilovat spíše o pomstu? Asi ne, Rávana totiž předtím svého bratra vyhnal a bratříček se po jeho smrti nejen mohl vrátit, ale ujal se i osiřelého trůnu království Lanka, takže měl skutečně pádňější důvod Rámovi děkovat, než na něho nevražít. Důležité je, že kouzelný vůz nebyl dílem lidí, ale démonů, ačkoliv s nimi i lidé zřejmě uměli zacházet. Tomu bych se ale nedivil, stačí připomenout, kolik negramotných lidí na celém světě dovede bravurně řídit automobily.

Co ale s těmito stroji udělal Däniken?

Rekonstrukce vimaanů podle Dänikena je zhruba takováto. Däniken si zřejmě ani nepřipouštěl, že by vimaan mohl být něco jiného než raketa. Když se podíváte na jeho rekonstrukci, byl by vimaan pouhým rámem osazeným raketovými motory, čím více, tím lépe. Samozřejmě, vždyť i ve starých indických popisech vimaanů se vyskytuje oheň, spousta ohně. Je tedy logické, že muselo jít o raketu, ne?

Tady si ovšem dovolím s Dänikem tvrdě nesouhlasit. Nedomnívám se, že by raketa byla nejvhodnějším druhem pohonu skutečně vyspělých civilizací a už vůbec si nemyslím, že největší podíl na objemu i hmotnosti létajícího stroje musí mít motory. Do vimaanu, jaký nakreslil malíř podle Dänikena, se by se vlastně nevešlo ani palivo, které u raket tvoří podstatnou část jejich hmotnosti i objemu. Kdyby ony indické vimaany nakreslil malíř o sto let dříve, možná by je nakreslil stejně, ale otočené vzhůru nohama - a Dänikenovy raketové motory by se proměnily v soustavu komínů, chrlících oheň a dým, jak se na parní stroje takové síly sluší a patří.

Musely mít ale vimaany nutně raketové motory? Je sice pravda, že vimaan v indickém pojetí létá s mocným burácením a vichrem na mocném paprsku, zářícím jako slunce... ale to může mít úplně odlišnou příčinu! Tak se to například pokoušejí vysvětlovat hrdinové románu "Čtvrtá Země":

"Vimaany létají tiše, pokud nepoužiješ některou ze zbraní. Zidibad ale také vytváří mocný paprsek, zářící jako slunce, včetně burácení a ohnivého, vše spalujícího víchru. Nemluvím o jakémkoliv bombě, i ty nejmenší se podobají hirošimské, Sodoma je na Zemi poznala nejspíš jako první."

Naši předkové si samozřejmě a nutně více všímali okamžiků, kdy na ně shůry přiletěl ničící oheň, než když neslyšné létající stroje jen tak přelétávaly nad jejich hlavami. Neměli přece důvod zaznamenávat kdejaké poletující předměty, v noci si jich ostatně ani nemuseli všimnout. Zaznamenávali hlavně okamžiky, spojené s nějakou katastrofou, která se jich bezprostředně dotkla. To je naprosto přirozená reakce, tehdy jako dnes. Vezměte si naše současná televizní zpravodajství - a dozvíte se, že naše pozemská letadla létají s obrovskými, do dálky zářícími plamennými chvosty, při přistávání drtí stromy, rozmetávají do všech stran domy a spalují je a vůbec kolem sebe rozsévají oheň, dým, děs a zkázu. Vzpomeňme si jen na poslední let francouzského Concorde!

Můžeme ale pro pár nepřesností a omylů smést všechno Dänikenovo snažení pod stůl? Domnívám se, že by to byla chyba. Däniken má nehynoucí zásluhu v tom, že shromáždil množství faktů, které nemůžeme všechny pominout jako nesmyslné. Jen vysvětlení může být jiné. Podívejte se například na tyto obrázky.

Není to rekonstrukce, jsou to skutečné lebky, nacházející se v muzeích v Americe. Vědci mají po ruce vysvětlení, že některé indiánské i africké kmeny úmyslně deformovaly lebky svých malých dětí k dosažení protáhlejšího tvaru, případně plochého čela a podobně. Dalo by se to tak jistě pochopit, lidé se sami na různých místech světa různě deformovali, mnohdy značně drastickým způsobem (vzpomeňme si na Japonky s jejich malými nožičkami, na kterých se skoro nedalo chodit), koneckonců to trvá dodnes, přinejmenším v módě náušnic a jiného propichování těla, ale - když se na tyto lebky podíváte pozorněji, nemůžete přehlédnout, že jejich protáhlý tvar není pouhou deformací.

Ty lebky mají skutečně větší objem!

Patřily ty lebky vůbec lidem druhu Homo Sapiens? Co v nich bylo za mozek? Domnívám se, že povrchní vysvětlení by nemělo vědě stačit a měla by se tím zabývat podrobněji, není přece tak těžké změřit vnitřní objem mozkovny a porovnat s průměrem dnešních lidí. Abychom se nedivili - objem mozku těchto lebek může být (odhadem) až o 50% větší než náš!

Jak tomu ale skutečně bylo s návštěvami z vesmíru?

Neočekávejme zde pomoc od vědy, přinejmenším ne v tomto i dalším století. Pozemská věda je dnes příliš zatížena, ani ne předsudky, jako grantovým systémem - což znamená, že se nemůže zabývat jevy, které neslibují rychlý návrat investic. Po pravdě řečeno, lidstvo mnohem více zajímá výzkum AIDS a nemoci šílených volů, než návštěvy cizinců na Zemi, odehrávající se v dávné minulosti. Kromě toho se lidstvo ukolébalo představou, že naši hvězdáři zpozorují přilet mimozemšťanů přinejmenším natolik včas, aby se lidstvo stačilo na případnou agresi připravit. Navíc si naši globální strategové možnou válku s mimozemšťany představují jako Hurvínek - doporučuji vřele například film "Den nezávislosti", kde v konečné fázi nepřátele poměrně snadno likvidují americké stíhačky za pomoci počítačového viru zvaného Windows.

Skutečnost ale může být podstatně odlišná. Ne v tom, zda na Zemi byli či nebyli mimozemšťané, ale především v místě jejich domova a ve způsobu dopravy z jejich světa do našeho. Z toho se totiž odvíjí mnohé další.

Dovolte mi teď seznámit vás s dosavadními výsledky bádání vědecké skupiny, zabývající se teorií paralelních vesmírů a jejich

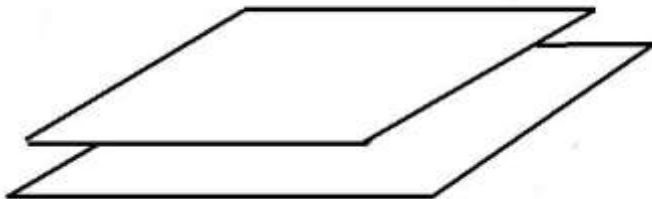
možnými důsledky pro náš svět. Tato skupina není ve světě příliš známá. Předmět jejího výzkumu totiž nepodporují žádní sponzoři, v konkursech na granty dostávají pravidelně přednost témata aplikovaného výzkumu a skupina na tomto tématu bádá bez sponzorů, pouze ve svém nadšení. z téhož důvodu není ve světě příliš zájem ani o publikování výsledků. Doporučuji vám proto seznámit se s jejich nálezy a utvořit si pak o všem vlastní názor.

Základem teorie paralelních vesmírů je existence matematického modelu, který tyto světy popisuje. Nebojte se, matematikou vás zatěžovat nebudu, pokusím se vám to vysvětlit přijatelnější formou.

Co je to vlastně paralelní vesmír?

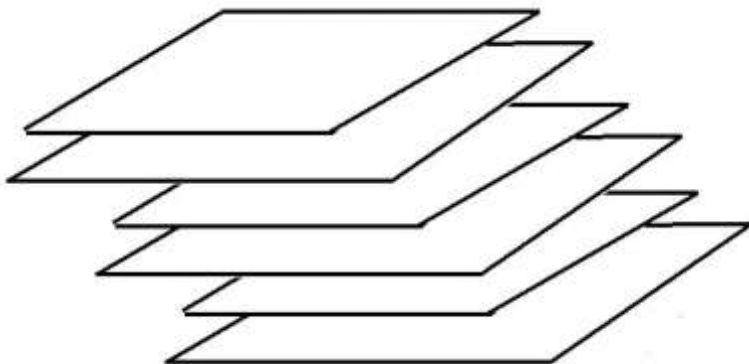
Tady maličko narazíme na omezenost našeho lidského vnímání. Bezesporu nejdokonalejším lidským orgánem je zrak. Ostatní smysly jsou spíše podružné a i když mohou částečně v případě poškození zrak nahradit, nikdy to není dostačující. Ale ani zrak není nic dokonalého. Vnímání světla je pouze dvourozměrné a třetí rozměr - hloubku - si už musíme pracně domýšlet ze stereoskopického vidění, nebo ze změn obrazu při pohybu. Třírozměrné vidění je ale příliš nedostačující tam, kde bychom potřebovali vidět rozměry čtvrtý, pátý a šestý.

Musíme si proto vypomoci zjednodušením, na jaká jsme ostatně zvyklí již od školních let. Nejjednodušší zjednodušení je to co je nám nejbližší - kdy si třírozměrný prostor zredukujeme na dvojrozměrnou plochu. Dva paralelní třírozměrné prostory pak vytvoří dvě paralelní plochy.

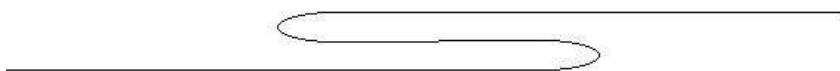
Připomeňme si dále, že bytosti s pouhým dvojrozměrným viděním nemohou druhou plochu vidět, neboť jim ji jejich vlastní "vesmír" dokonale zakrývá. s takovým pojetím paralelních světů se ve sci-fi setkáváme docela běžně - již od dob starého dobrého Well-

sova románu "Lidé jako bozi". Některé romány, například známý Simakův "Když ještě žili lidé", zacházely ještě dál, představovaly si paralelní vesmíry naskládané jeden na druhém jako korálky na šňůře, zjednodušeně viz další obrázek.

Takové pojetí paralelních vesmírů má bohužel mnoho matematických kliček. Není těžké představit si je, ale je celkem nemožné, aby se naprosto nezávislé paralelní vesmíry setkávaly tak úslužně, jako se v těchto románech děje. Vezměme si shora nakreslený štos papírů a zjistíme, že je téměř nemožné udržet je pohromadě - co chvíli vám některý z listů vypadne a za chvíli budete mít v rukou jen útvar, nazývaný žáky ve škole výstižně - salát. Kdybychom pak, jako hrdinové oněch románů, přeskočili do paralelního vesmíru, těžko bychom tam našli nějaký ekvivalent naší Země, ale s mnohem větší pravděpodobností prázdný prostor - vesmírné vakuum, kterého je podstatně více než povrchů životu příznivých planet.

Pokusme se ale představit si jiný model. Představte si dlouhou stuhu látky, kterou zvednete za jeden konec a pustíte na zem. Aniž byste se o to zvlášť snažili, srovná se dole do záhybů, viz náčrt.

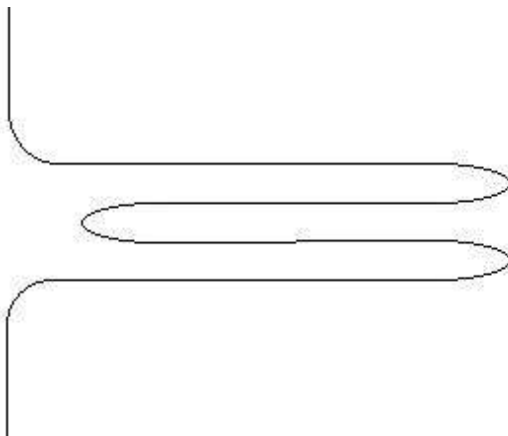

Když totéž uděláte s papírem, zpravidla se v ohybech přelomí a vzniklý útvar v podobě harmoniky je mnohem stabilnější, než neuspořádané listy. Kromě toho má tento model proti zdánlivě jednodušším předchozím jednu důležitou vlastnost.

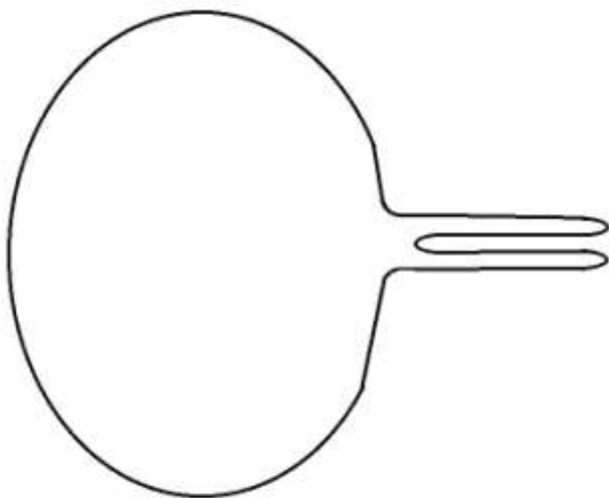
Vesmír je pouze jeden!

To, čemu dnes eufemisticky říkáme paralelní vesmíry, jsou pak pouze záhyby našeho jediného, a jak jsme si bláhově mysleli, dobře známého vesmíru. Tento pokroucený vesmír má ale pro nás důležité vlastnosti - přírodní zákony v něm s výjimkou singulárních bodů platí všude stejně. Hned také vidíme, že přechody z jednoho paralelního vesmíru do druhého nemusí být všude stejně snadné. Někde půjde o pouhý přeskok mezi dvěma proti sobě ležícími plochami, jinde se musíme pracně zavrtat, abychom prošli na opačnou stranu téže plochy - v obou případech se ocitneme na jiné ploše, tedy v jiném místě vesmíru, ale v jednom směru to bude snadnější.

Nebudu se teď zdržovat podrobnostmi způsobu přechodu z jednoho paralelního vesmíru do druhého, zmíním se jen o jiných vlastnostech tohoto modelu. V případě jednoduché stuhy by počet paralelních vesmírů byl zákonitě lichý, zde vidíme tři takové světy. Musíme si ale uvědomit, že jde o příliš zjednodušený model - i na tomto obrázku můžeme vysledovat, že každá stuha má dvě strany, takže celkový počet stran je už tady sudý - šest. Mnohem lepší představu získáme, když si představíme stuhu naskládanou jinak - například takto:

Tady si všimněme jednoho faktu - počet paralelních vesmírů je vždy dělitelný čtyřmi - tento náčrt například ukazuje osm stran. Pořád se ale pohybujeme v našem blízkém vesmírném okolí. Vesmír v této matematické představě je ale uzavřený. Můžeme si jej představit jako nafukovací balonek, na jehož povrchu se nacházejí vytahané gumové varhánky - zjednodušeně takto:

Tady jsme se konečně dostali k celkovější představě vesmíru. Byl by jí obrovský gumový balon, posetý záhyby a vlnkami. Že by byl tento vesmír konečný? Co pak s představou nekonečného vesmíru? Uvědomme si ale, že naše představa Velkého třesku předpokládá rovněž omezenost vesmíru, přinejmenším v dobách krátce po okamžiku "Nula". Tady se navíc nic neříká o tom, co je mimo oblast našeho balonku - zda další prázdný prostor, nebo další balonky, které se spolu dotýkají, narážejí a odrážejí se...

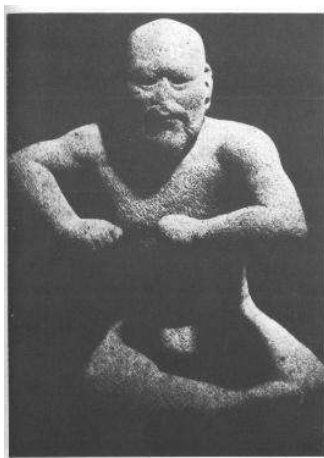
Vraťme se ale zpátky do našeho záhybu vesmíru. Zde dochází k jednomu efektu. Gravitace se v celém našem vesmíru chová tak, jak jsme ji (připouštím dost nedávno) prozkoumali. Nebeské objekty se samozřejmě gravitačně přitahují, ale tím, že je vesmír stabilní, dochází záhy k tomu, že se jednotlivá nebeská tělesa navzájem ustabilizují a tam, kde je v jednom vesmíru Země, je zákonitě podobné vesmírné těleso i ve všech paralelních vesmírech. Můžeme tedy směle přecházet z jednoho vesmíru do druhého, aniž by nám hrozilo, že tam namísto paralelní družky naší Země bude kosmická prázdnota, případně nějaké jiné, ale diametrálně odlišné těleso - například slunce. Tak tomu nemůže být, protože Slunce jsou v paralelním vesmíru opět tam, kde se nachází Slunce naše.

Jaké to má ale pro nás praktické důsledky?

Prvním z nich je, že světy, dokonce obyvatelné, nemusí být tak nepředstavitelně daleko, jak jsme se dosud domnívali. Nejbližší hvězda je od nás celé čtyři světelné roky daleko, což by naše nejdokonalejší kosmická loď překonávala celé statisíce let. Vyspělejší civilizace než naše by mohly mít hvězdné lodě rychlejší, ale rychlost světla nepřekonají a i pak jim bude cesta ke vzdáleným hvězdám trvat stovky, tisíce a možná i miliony let. Trochu pomalé cestování, pravda. Přechodem mezi paralelními vesmíry se tato vzdálenost časově zkrátí na malý okamžik a pravděpodobnost návštěv z vesmíru na Zemi se prudce zvýší - možná až o několik řádů, odvážím se tvrdit, že až k jistotě, jakmile první vyspělejší civilizace na některém z paralelních světů objeví technickou realizaci projektu. Vždyť světy jsou si v paralelních vesmírech docela blízké!

Vraťme se ale zpátky k Dänikenovi a pokusme se podívat se na jeho výzkumy z tohoto hlediska. Co asi zjistíme? Když oloupeme jako pomeranč slupku jeho raketománie, zbude nám šťavnaté jádro - poznání, že návštěvy z vesmíru jsou nejen docela možné, ale podle všech důkazů, které tak pracně sesbíral, velice pravděpodobné. Oprostíme-li se od raketodromů a raketových motorů, zjistíme, že střípky jím posbírané zapadají do trochu jiné mozaiky, než si to představoval, nicméně do sebe zapadají - mnohem přesvědčivěji.

Vraťme se tedy k jeho důkazům.

Ze všech těchto figurek bychom měli včas vymýtít ty, které očividně patří k nám, na Zem. Figurka veslaře jistě nedokazuje existenci návštěvníků z vesmíru, stejně jako různé, byť často bizarní pokrývky hlav - kroje na Zemi mohou být dost ztřeštěné. Stejně tak vyhodíme všechno, co souvisí s přilbami všeho druhu - přilby dnes patří sice i kosmonautům, ale mnohem dříve se jimi honosili vojáci. Jakmile něco vypadá jako přilba, nemusí jít hned o důkaz archeo-kosmonautiky, ale o prosté zobrazení starověkého rytíře. Je známo, že staré japonské brnění mělo jako důležité součásti kromě přilby i kovovou masku na dolní část obličeje, přičemž oči byly volné. Tím se samozřejmě odění evropského a japonského rytíře zřetelně odlišovalo, ale tomu odpovídaly i rozdíly ve způsobu boje - japonský rytíř vsázel více na obratnost než na kyrys a proto mu brnění nesmělo tak překážet.

Z uvedených figurek bych se zamyslel asi jen nad jedinou - a to ještě s výhradami. Nemá extrémně kosmonautickou přilbu, zato má jiné podrobnosti, které by mohly představě návštěv z vesmíru odpovídat. Podivná maska na obličeji připomíná spíše plynovou masku, dýchací přístroj či respirátor, než aby se podobala masce válečníka. Rovněž předmět v rukou skutečně připomíná svítilnu. Mohl by to být obraz návštěvníka z paralelního světa? Jistě mohl - ale také nemusel.

z jedné figurky soudit nelze a nejprve bude třeba oddělit Dänikenovy omyly od možného (a dokonce velice pravděpodobného) jádra.

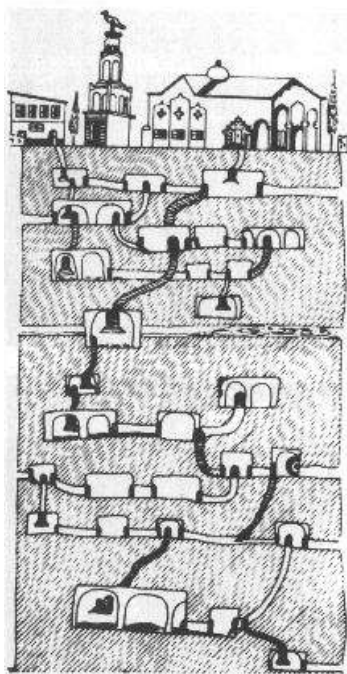
Další otázkou jsou neznámé stavby. Okamžitě můžeme vynechat ty, které Däniken označuje za "přistávací dráhy vesmíranů", případně "kosmodromy". Návštěvníci z paralelních vesmírů by nic takového nepotřebovali a takové stavby by asi považovali za pošetilost. Pokud některé z těchto staveb s návštěvníky z vesmíru přece souvisí, měly zcela jistě jiný význam. Jaký, to se neodvažuji tvrdit. Zkuste se ale zamyslet, jaký význam pro ně mohly takové stavby mít. Aby po sobě zanechávali trvanlivé památky, které je budou ještě dlouho po jejich odletu připomínat? Xmíchu! Oni přece neodletěli na daleké hvězdy, paralelní vesmír je pořád stejně blízko a otázka jejich návratu je nejspíš otázkou jejich okamžitého rozhodnutí! V této souvislosti bych si netroufal bagatelizovat ani otázku UFO, která se i v současné době na Zemi sporadicky objevují - jako kdyby nás návštěvníci z paralelních světů čas od času kontrolovali, zda netropíme příliš velké pitomosti. (To by mimochodem vysvětlovalo zvýšený výskyt UFO kolem roku 1945, kdy lidstvo začalo poprvé používat jadernou energii hirošimského typu, ale také ustávající zájem UFO o nás v poslední době, kdy návštěvníci zřejmě získali dojem, že si touhle novou hračkou snad přece jen nehodláme ubližovat více než by bylo pro život na Zemi zdravo).

Jaký smysl tedy mohla mít proslulá Baalbecká terasa?

Baalbek se svým komplexem římských staveb z 1.–3. stol. n. l., nad nímž se vypíná dosud stojících šest sloupů Jupiterova chrámu. Terasa pod chrámem byla podle některých pošetilých názorů starým kosmodromem.

Vynecháme-li kosmodrom, jiné přistávací plochy a podobné nesmysly, zbývá nám ještě mnoho vhodnějších hypotéz. Ze starých historických záznamů víme, že někde v těchto místech měla stát proslulá Babylónská věž, která údajně sahala až do oblak. Tady trochu předběhnu - následující údaje ještě neměly být zveřejněny, ale bez nich fenoménu Babylónské věže prostě neporozumíte. Podle teorie paralelních světů je přechod mezi různými stranami vesmíru jedním směrem poměrně snadný, ale vyžaduje, aby se konvertor nacházel alespoň padesát metrů pod okolní úrovní terénu. Takové stavby mohou pracovat bez obsluhy a dozoru celá tisíciletí, a už z důvodů utajení nemívají vchod, kterým by se dalo vstoupit. Druhý směr je energeticky podstatně náročnější a navíc, konvertor musí být umístěn minimálně pět set metrů nad okolním terénem. Potřeba stavby Babylónské věže vám pak přijde na mysl sama a návštěvníkům z vyspělejší civilizace bychom jistě uvěřili snadnost manipulace s obrovskými kamennými bloky v základech této stavby.

Průřez podzemním obytným areálem v Derinkuyu

Samozřejmě každého napadne, proč z tak gigantické stavby zůstaly sotva základy, proč tuto stavbu návštěvníci dodnes pečlivě neudržují. To je však poměrně snadno vysvětlitelné. Tato stavba byla pro přechod do dalšího světa nezbytná jen po relativně krátkou dobu. Jakmile ji návštěvníci kdysi - za nesmírného úžasu našich nic nechápajících opopředků - uvedli do provozu a pronikli její pomocí do dalšího vesmíru "nad námi", postavili tam nejspíš další konvertory, které tento přechod zajišťovaly spolehlivěji a s menší energetickou náročností. Pracně postavenou Babylónskou věž ponechali osudu, možná ji i částečně demontovali - ale co si budeme povídat, naši předkové se už v dávných dobách jistě postarali o rozkradení zbytku.

Stejně tak bychom mohli hledat stopy návštěvníků na jiných místech naší Země. Podle Dänikena k nim patří podzemní město Derinkuyu, stejně jako kamenné kolosy Nemrud Dagu, kolosy na Velikonočním ostrově, možná i Stonehenge a jistě pochybnosti vyslovil Däniken i o původu pyramid v Egyptě a v Jižní Americe. Nebudu mu to vyvracet, ačkoliv nevím, co to mělo za smysl. Vzpomeňte si ale, jak těžko určíme smysl spousty našich, lidských staveb. K čemu například slouží proslulý Vítězný oblouk v Paříži či podobný Marble Arch na rohu Hyde parku v Londýně? Jaký smysl má kovově vyhlížející plastika NATO v Bruselu? Sloužily megalitické pyramidální schody na Letné k výstupu věřících či kněží vzhůru na obětiště? Co si myslíte o raketové základně na Ještědu? Ačkoliv by to jistě stálo za zamyšlení, těžko uhodneme skutečný smysl všech těchto staveb. Nevíme, zda Stonehenge bylo vskutku astronomickým zařízením, nebo jen obdobou našeho Paláce kultury. Zejména po několika tisíciletích chátrání.

Devět metrů vysoké kolosy střešily »nesmrtelné poselství« Nemrad Dagu. Na zemi se povahuje celá galerie kamenných monumentů... bozi a monolitický orl

Ohledně návštěvníků z paralelních vesmírů bych ale rád připomněl jinou podivnost. Když tvrdím, že nemají domov vzdálený kdovíkolik světelných let příšerně pustého vesmíru, ale mohou se u nás objevovat v podstatě kdykoliv se jim zachce, jak to, že tu nejsou pečení vaření, proč ještě s námi nenavázali kontakty a družbu, případně proč se do nás nemíchají? Na to je jednoduchá odpověď - jste si opravdu jistí, že se nemíchají? Zkuste se zamyslet, co byste dělali na jejich místě? Objev paralelních vesmírů je v jejich světě, dejme tomu, záležitost stará už více než dvacet tisíc let. Prvotní nadšení bylo jistě už dávno vystřídáno pochopitelným ochlazením. Návštěvníci kdysi mohli, jak tvrdí Dániken, lidem Země masívně pomáhat, učit je, předávat jim různé vědomosti - než je omrzelo plýtvat na takové burany moudrostí. Mnohem větší naději na úspěch má misionář, který se pokouší naučit jihoamerické lovce lebek zacházet s počítačem. Že by ale nějaké negramoty naučil počítače vyrábět, je, promiňte mi, nesmysl. Dnes k nám občas zavítá jen osamělá hlídka, spíš z povinnosti a možná i proto, aby byly splněny nějaké prastaré směrnice ohledně nezasahování do barbarských civilizací. Udržovat stavby na nějakém zapadákově? Jděte se podívat na ruiny japonských pevností na tichomořských ostrovech - a to chátrají jen od konce druhé světové války. Stavby návštěvníků z paralelních vesmírů mají za sebou už více než deset tisíc let chátrání a i když byly možná postaveny důkladněji, co z nich zbylo? Chtěl bych například vidět, co zbude za pouhých tisíc let z pražského Paláce kultury!

Samozřejmě nesmím zapomenout na takové návštěvníky, kteří k nám přicházeli a přicházejí tajně. Podle čeho tak soudím? Je snad všeobecně známo, že k nám denně nelétají tisíce létajících vimaanů s mimozemskými turisty - k tomu mohlo docházet nanejvýš za dob lovců mamutů, ale dnes je naše Země bezesporu příliš okoukaná.

Kromě toho zde mohou působit vlivy, které neznáme. Například bych plně chápal administrativní bariéry - návštěvníci mohou mít cesty k nám uměle omezeny, například proto, aby se nechovali jako někteří naši turisté, kteří si domů vozí různé suvenýry a už citelně poškodili Athénskou Akropoli, sochy v Římě a jiné památky. Ještě že jsou pyramidy postaveny z dostatečně velkých balvanů, které není snadné přibalit do kufru, ani naložit do auta. Zákaz vstupu turistů musel být vyhlášen i na mnoha místech u nás - jen si vzpomeňte na kapli sv. Kříže na Karlštejně, počmáranou nápisy "Servít je vůl", "za 158" případně "Saša byl zděs".

Jako v každé civilizaci, i mezi tefiry se jistě najdou méně přizpůsobiví jedinci, kteří se nehodlají řídit oficiálními nařízeními a zákony. Ti se ovšem u nás těžko objeví oficiálně, aby se nechali přivítat a pozvat hlavami států na přátelský oběd. Spíš se budou chovat konspirativně, pokusí se přiletět za tmy, kdy namísto stříbrné se lesknoucího disku spatříme maximálně nepokojné světélko na obloze, a pokud u nás setrvávají déle, budou nejspíš zalezlí v některé z utajovaných podzemních staveb, podobných podzemnímu městu Derinkuyu, kde na povrchu téměř není ani stopy. Nezapomeňme, že se tito návštěvníci neskrývají před námi, burany ze Země, ale před vlastními inspektory, kteří by je jistě bez velkých cavyků vrátili postrkem domů. Bylo by možná od věci sledovat místa výskytu takových návštěv, případně stop po nich, a poohlédnout se například po neznámých podzemních prostorách v blízkosti do několika kilometrů od výskytu kruhů v obilí. Uvědomme si, že šance spatřit UFO máme jediné v době krátce po jejich "přiletu" na Zem, kdy hledají svůj cíl - místo přistání. Nikdy ale nezpozorujeme jejich odlet. Proč? Inu, proskočit do domovského paralelního vesmíru je mnohem snadnější, než pracně hledat na barbarské planetě dobře ukrytou tefirskou základnu.

To je prozatím všechno, co jsem vám chtěl sdělit. Jakmile budeme mít dokončený tefirsko-český a česko-tefirský slovník, budeme jistě vědět podstatně více než teď. Do té doby o tom aspoň přemýšlejte.

Václav Semerád, Parcon 2001

Proč nemám rád slovo "tolerance"?

Tvrdím-li, že tolerance není za všech okolností dobrá vlastnost a být netolerantní může být správné, neutečte a dočtěte tohle do konce. Možná sami zjistíte, že tomu může být jinak, než jste si dosud představovali. Nevěříte?

Začnu kontrolní otázkou: je "Cikán" vlastnost dobrá, nebo špatná? Reaguji tím na názor J.X.Brossmanna, podle něhož "pracovníci a čestní Romové nespravedlivě trpí chováním nepřizpůsobivých Cikánů, kteří se poctivě živit nemíní a poctivé romské menšiny jen soustavně kazí jméno." Pan Brossmann nakonec došel k názoru, se kterým nelze nesouhlasit, že na barvě kůže nezáleží. Navrhuje - z důvodů snadného sklouznutí k rasismu - přesunout odpor veřejnosti proti fetišákům, kteří podle něho představují to pravé zlo. Odporovat mu nebudu, tady jsme si zajedno, nicméně mu pořád zůstalo slovo Cikán jako symbol nepřizpůsobivého jedince, který místo poctivé práce vyhledává nepřístojnosti. Chyba! Snaží se to aspoň (marně) obejít důsledným nazýváním tohoto etnika Romové. Já tomu říkám - vyhánět čerta d'áblem.

Bohužel, právě toto (většinou neuvědomělé) farizejství je u nás všeobecně velice rozšířené, zejména v oficiálních kruzích. Slušný člověk se už jaksi bojí vypustit slovo Cikán z úst a přenechává je hulvátům Sládkova typu, kteří toho označení používají bez zábran a s úmyslným despektem, jako kdyby šlo o nejhrušší nadávku - někdy až ve smyslu povědomého německého termínu podčlověk.

Bohužel, jako urážka se dá použít skoro všechno. Vzpomínám si na jednu knížku, kde se rozvášnění sousedé častovali nevybíravými nadávkami, mezi nimiž bylo nejtěžším kalibrem označení "Mizerný džentlmen!" Záleží na nás, zda takové slovo akceptujeme jako poctu nebo jako urážku. Podobně je tomu i s Cikány. Nezastírejme si, že krajně nepřiznivý pohled si na sebe vypěstovali příslušníci cikánského etnika většinou sami a nemají čím to omluvit. Ve slovenštině slovo cigánit znamená prostě lhát - a těžko s tím něco uděláme. V tom ovšem Cikáni nejsou ani zdaleka sami. V češtině

existují podobné narážky i na jiné národnosti: například zmínka to je nějaké německé rozhodně není vizitkou spolehlivosti, (vzniklo to možná během 2. světové války, kdy se pořádné materiály nahražovaly nevalným bakelitem a poctivá ocel jakýmsi rychle se rozpadajícím "hitlermetalem"); ani zmizet po anglicku nemá příchuť čestného jednání. Ale to přece neznamená, že slovo Němec nebo Angličan je nádivka. Ostatně, ani tohle není naše specifikum, jiné národy jsou na tom podobně. Například nemoci, které u nás říkáme neutrálně syfilis, se v Anglii říká Francouzská nemoc a ve Francii naopak Anglická nemoc. Je známo, že Angličané se s Francouzy neměli příliš v lásce a tady je to hezky vidět, ovšem vyvozovat z jazykových konstrukcí nějaké soudy by bylo stejně pitomé, jako házet Cikány do jednoho pytle jen podle barvy pleti.

Je tedy slovo Cikán nadávkou? Nebo jinak: Proč také raději nepoužívám moderního označení tohoto etnika: Romové?

Inu, protože je to podle mého mínění označení rasistické a tudíž nebezpečné. Proč? To by asi chtělo vysvětlení. Všichni přece víme, že slovo Rom znamená v cikánštině prostě člověk. Máme snad - podle téže logiky - nazývat povinně Rusy Ljudi nebo Němce Mensch? Ve mně to vyvolává nepříjemné asociace na národ, který také používal označení člověk (mensch) pouze a jedině pro své příslušníky, zatímco ostatní národy byly "jenom" untermensch (podčlověk, cikánsky gádža). Proboha, cožpak jenom Cikáni jsou lidé? Nesmím o sobě tvrdit, že jsem také rom (s malým "r"), když jsem etnický Čech? Chce mi zase někdo upírat lidství?

Kdysi dávno rozhodli sovětští představitelé, že slovo Žid je pro příslušníky tohoto etnika urážlivé a proto je všichni budou povinně nazývat Jevrej (Hebrej). Rusové na to pohotově reagovali vtipem: čekat na tramvaj se nesmí říkat "podžidaju tramvaj", nýbrž "podjev-rejivaju tramvaj". A pak že Rusové nemají smysl pro švejkoviny - tahle tedy seděla!

Trvám prostě na tom, že slovo Čikán je normální, neutrální české označení určitého etnika, bez jakéhokoliv pejorativního významu, tak jako Čech, Němec, Angličan a Francouz. Není tedy rozumný důvod se mu vyhýbat a přenechávat Sládkovi, aby z toho nakonec tu nadávku opravdu udělal. Přál bych si, aby se slovo Cikán stalo co nejdříve synonymem pracovitých a čestných lidí, - ale to bude asi hodně záležet na Cikánech samotných a bude možná trvat delší dobu, než se tak

stane. Současně jsem pro to, aby slovo rom zůstalo tím, čím původně bylo, to znamená cikánským slovem s významem člověk. Nic víc, nic méně. Pro češtinu je to cizí slovo jako mnoho jiných. Používejme je, ale ne rasisticky, tedy ne jenom k označení jednoho jediného etnika. Setkal jsem se už s Cikány, kterým je označení Cikán nepříjemné. Proč? Vždyť je to jako když se Čech stydí za to, že je Čech! To už jsme tu také měli - i Češi se styděli a horempádem se hlásili k Němectví! Z té doby pochází i říkadlo:

Kdo se za svůj jazyk stydí,
hoden potupy všech lidí!

Pamatujte si to, Vy příslušníci Cikánského etnika! Jednou budete za označení Cikán hrdí. Neutíkejte od toho!

Nezapomínejme, že rasismus, tedy rozdělování lidí podle etnik, nespočívá v označení Cikán. Rasismus je nepřiliš inteligentní zjednodušení podstaty problémů na barvu kůže. Rasismus ale rozhodně není typicky českou záležitostí - ačkoliv se i mezi námi tyto projevy vyskytují - nač to zastírat? Stejný rasismus ale kvete všude po celém světě - a není to nic nádherného. Obávám se, že právě mezi našimi Cikány je procento rasistů mnohem vyšší než mezi Čechy, možná i řádově. To nemá být omluva českých rasistů, pouze konstatování jednoho velice smutného faktu.

Proč máme vlastně považovat chování rasistů za nepřípustné? Protože jsou netolerantní? A hlavně:

Lze rasismus léčit právě zvyšováním tolerance?

Obávám se, že ne. Pojem tolerance se bohužel stal v posledních letech magickým zaklínadlem, fetišem. Být označen za netolerantního je dnes nadávkou, ale opět - **Proč?** Je tolerance tak obdivuhodná vlastnost? Neřekl bych. Tolerantní policista je podle mého mínění směšný šašek, ze kterého si zloději (a plným právem!) utahují. Tolerantní soudce propustí na svobodu vraha a stává se vlastně spolupačatelem jeho dalších zločinů. Proboha, za to ho máme ještě chválit?

Mají být tedy policisté hulváti?

Pozor! Být netolerantní přece automaticky neznamená být hrubý, ale třeba jen - neodpouštět lumpárny. Tolerance k lumpům je

totiž velkou nespravedlností k jejich obětem. A řekl bych, že právě to je naším obrovským problémem. Přespříliš tolerantní lidé na místech policistů a soudců jsou vysloveně škodliví. A nejen oni. Například náš prezident Havel první nebývale rozsáhlou amnestií vypustil z vězení smečku, jaká za mřížemi měla raději zůstat. Budiž, to se ještě dalo pochopit jako snaha dostat co nejrychleji z komunistických věznic nespravedlivě odsouzené politické vězně. Takovými dobrými úmysly je prý vydlážděna přímá cesta do pekel. Je sice pravda, že většina grázlů se brzy vrátila tam kam patřila, ale předtím stačila opět napáchat spoustu zla. Přílišná tolerance pana presidenta se tak stala nespravedlností vůči obětem a myslím si, že by se jim měl omluvit. Přinejmenším stejně jako Němcům - o to víc, že tyto křivdy má na svědomí především on sám.

Řeknete, že to už pochopil a další amnestie zvažoval lépe. Nepochopil. President přece musí být především tolerantní! Ale: omilostnit usvědčeného otcovraha je akt jistě velice tolerantní, ale také nespravedlivý a tím i nemorální! Myslím si, že některé těžké zločiny, především úmyslné násilnosti a vraždy, by neměly být amnestovatelné ani presidentem. Zejména, je-li tak tolerantní!

Zajímavé je, že nejvíce se tolerance dovolávají právě lumpové, kteří se pro maslo na hlavě nemohou dovolávat spravedlnosti. Vezměme si nedávný soud s hostinským, který odmítal obsloužit Cikány, když mu za pití nezaplatili a ještě mu demolovali lokál. Oni ho pak obvinili z rasismu, ačkoliv slušnější Cikány obsluhovat neodmítal (!to je důležité!) Soud hostinského nakonec osvobodil, ale tady je jasně vidět, kam až může dojít falešné chápání tolerance - k drzosti lumpů (barva nebarva).

Je ale netolerance lepší? To se přece také nedá tvrdit! Vždyť netolerancí je také opačný extrém: Sládkův postoj k Cikánům!

A tady jsme u jádra pudla.

Už delší dobu se marně snažím nahrazovat zprofanovaný a přiznejme si i celosvětově módně zneužívaný pojem tolerance mnohem vhodnějším požadavkem na spravedlnost. Není to vůbec totéž. Tolerance je totiž žádoucí jen tam, kde se kryje se spravedlností, což sice nastat může, ale zdaleka ne vždycky. Nespravedlivá tolerance existuje - a je vyloženě škodlivá - viz výše.

Spravedlivá netolerance může být naopak velice žádoucí. V poslední době existuje úspěšný program na poli boje proti kriminalitě v USA. Jmenuje se ZERO TOLERANCE, česky nulová či žádná tolerance. Policista nesmí nikomu odpustit nejenom zločin, ale ani sebemenší přestupek. Senátor zaparkuje auto v zákazu zastavení? Správný policista nesmí být tolerantní a dá mu auto odtáhnout. Senátor si sice může stěžovat, ale dostane odpověď, že v zákazu nesmí parkovat ani on. Nezdá se vám, že právě tohle velice chybí u nás? Proč je u nás možné, aby opilí poslanci a senátoři beztrestně bourali cizí auta, zatímco policisté tomu jen němě přihlížejí? Je to sice tolerantní, ale šaškárna. Dost nebezpečná šaškárna.

Vzhledem k existenci škodlivé tolerance (tohoto typu) tvrdím, že místo kritéria: Je to tolerantní? je nutné používat mnohem vhodnější otázku: Je to spravedlivé? Zkuste si toto kritérium přizpůsobit na mnoho případů tolerance z našeho okolí v poslední době - a uvidíte, co ještě lze zlepšovat.

(Mimochodem, podle mě se spravedlnost leckdy přesně nekryje ani s pojmem zákonnost. Většina Norimberských i komunistických zákonů byla nespravedlivá až běda a soudit podle nich byla lumpárna, i když zákonná lumpárna. (??) (!!)) Ani dnešní zákony nejsou bez chyb - to si ale nechám na jindy.)

Vraťme se opět k rasismu. Je rasismus špatný, protože je netolerantní? (A to on bezesporu je!) Jak je to vlastně s tolerováním Cikánů, Číňanů, Vietnamců (nebo dejme tomu plešatých)? Rasismus podle mě není zlo kvůli netoleranci, ale především pro jeho nespravedlnost. Tady je třeba hledat jádro chyby. Netolerance vůči lumpům může z dálky (například z Kanady) také vypadat jako čirý rasismus, ale není tomu tak.

Tolerance a spravedlnost přece zdaleka nejsou totéž. Shodují se pouze v tom, aby každý, kdo žije poctivě, měl stejná práva, ať už je bílý, barevný nebo třeba plešatý. Ale tolerovat lumpárny či zločiny jen proto, abych nebyl obviněn z rasismu? To je, odpusťte mi, pitomost přímo kanadská. Chytne-li policie při krádeži Cikána, není tolerance namístě. Tvrdý trest, podle mého mínění zasloužený a spravedlivý, není rasismem! Bohužel, některé naše dnešní zákony jsou v tomto směru poplatné této celosvětově zneužívané toleranci.

Jinak bychom neměli zákon o rasově motivovaných činech, který je podle mého stejně nespravedlivý (a škodlivý), jako výše probrané kritérium pouhé tolerance. Já dokonce tvrdím, že **zákon, který přihlíží k rase a podle toho vyměřuje tresty, je sám o sobě rasistický a tedy zločinný** - ačkoliv se tváří naopak! Když někdo spáchá násilí, mělo by být přihlíženo k tomuto násilí, případně k dalším hlediskům (brutalita, zbytečné násilí vůči bezbranným), ale nikoliv k rasovému motivu. Ano, když skinhead zabije Cikána proto, že to byl Cikán, je to rasismus, ale trestná je na tom především vražda a za ni má být bez velké tolerance přísně potrestán. Ne protože zabil Cikána, ale protože zabil člověka! Spravedlnost by měla být v tomto směru barvoslepá. Zákon o rasově motivovaných činech však ostatní zločiny staví do výhody - a to právě z rasového důvodu. Proč má být zabití Čecha (byť Čechem) posuzováno mírněji? A nemusí jít hned o vraždu, totéž platí i o slabším násilí. Ani bezdůvodné zmlácení by nemělo zůstat bez trestu. Ale - všem stejně!

Na závěr jsem si nechal téma zvýhodňování Cikánů. Nejde o nepřípustný zásah do jejich identity? Je vůbec správné pomáhat jim, aby se zařadili mezi nás?

Určitě ano. Každý civilizovaný a poctivý Cikán má cenu zlata. Nebojte se, o svébytnost tím nepřijdou, ani jejich kultura netrpí. Zlodějna, násilí a nepoctivost, kterých by se měli zbavit, nemůže být přece považována za součást jejich etnické kultury, ani za lidské právo. (To platí i pro nás, Čechy.) Ovšem, proboha, neplet'te sem zase toleranci! Pomoc cikánským dětem nepatří vůbec do tolerance, ale do spravedlnosti. To je totiž ono důležité hledisko! Cikánské děti mají přece na stejné počáteční podmínky jako ostatní děti spravedlivý nárok! Proto jsem pro nulté třídy, kde by se naučily česky, aby pak nebyly znevýhodňovány ve školách (když už je jejich vlastní rodiče trestuhodně zanedbali). Nejsem si však jist, zda právě navrhované třídy s kompletním vyučováním v cikánském jazyce budou pomoci, nebo další segregaci, která problém ještě zhorší. Nedávno to vyřešili - a podle mě správně - Slováci. Ačkoliv v Praze žijí tisíce slovenských rodin, nesešel se dostatečný počet dětí nutný pro otevření školy s vyučováním ve slovenském jazyce. Slováci raději posílají děti do českých škol - a já s nimi souhlasím.

Rozhodně jsem proti jakékoliv nespravedlivé pozitivní diskriminaci. Tváří-li se jako tolerance ve smyslu odpouštění předepsa-

ného vzdělání, nikomu tím nepomůže, naopak! Především sami Cikáni musí včas pochopit, že nepoctivost tolerována nebude a jedine poctivý člověk to může dotáhnout dál. Stěžují-li si dnes (právem) na nedostatek vlastní kvalifikace, měli by posílat do škol alespoň své děti, aby jim do budoucna neubližovali - negramotností. Ovšem odpouštět jim znalosti? Právě toto jednání se nepříliš dávno dělo na amerických univerzitách. Černochům se odpouštěly znalosti, aby se probůh necítili rasově ukřivděni. Výsledek? Diplom černocho má dnes menší cenu než diplom získaný poctivě. Kdo tím trpí? Právě ti poctiví černoši! Nedělejme tutéž chybu! Naším cílem není a nesmí být laskavá a vše odpouštějící tolerance, nýbrž spravedlnost, byť by byla leckdy tvrdší. A nejen v tomto problému.

netolerantní (k lumpům)

Ing. Václav Semerád

vsemerad@volny.cz

Neviditelný boj s mimozemšťany

ing. Václav Semerád

(přednáška na setkání scifistů RAUCOnu 2000)

V žánru Science fiction vzniklo obrovské množství různých literárních a filmových děl a dokonce i počítačových her, které sem musíme rovněž počítat, kde je hlavním nosným námětem konflikt s mimozemskými, nebo přinejmenším nepozemsky vyhlížejícími bytostmi. Úmyslně nepoužívám slovo civilizace, neboť se tu velice často jedná o konflikty na úrovni jiné než civilizační.

Začneme dnes již naprosto klasickou knihou H.G.Wellse Válka světů, jejíž námět se neustále opakuje v nových a nových kreacích. Jistě všichni víte, oč jde. Zemi napadnou sveřepí mimozemšťané (u Wellse ještě klasičtí Marťané) a začnou domorodcům, tedy nám, šeredně zatápět. Tak ostatně začíná i spousta jiných knih, filmů a počítačových her. Samozřejmě, po tomto velice podobném úvodním INTRO se to může začít podstatně lišit. Někdy zvítězí na celé čáře mimozemšťané (a sežerou nás), většinou vítězí domorodé kmeny - tedy my. My své padlé protivníky zpravidla nekonzumujeme, neboť bývají (pro nás) jedovatí - výjimkou je pouze celosvětově známá gastronomická specialita marťan-knedlík-zelí (ve středoevropské jazykové modifikaci marťo-knedlo-zelo). Většinou ale bývá na Zemi konečnou stanicí pro mimozemšťany popelnice, pokud se mimozemšťané úslužně nezapopelní sami.

Jistě si pamatujete film Mars útočí, kde vetřelce úspěšně likvidovala pozemská hudba. (Když nesnesou ani to, dobře jim tak). Není to jediný film, kde mimozemšťany likviduje pouhý zvuk. Na výše zmíněné útočící Marťany platila hudba, v jiném, tentokrát japonském filmu, likvidoval zákeřné Jupiterany jekot policejních sirén, který jejich létající talíře na značnou dálku měnil v ohnivá oblaka.

Někdy to tedy mimozemšťanům natrou naši domorodí vědci (obvykle japonští, neboť toto rozuzlení je typické zejména u japonských filmů), často až neuvěřitelnými vynálezy. Například nezapomenutelný byl nápad pustit jekot policejních sirén do všech

rádiových vysílačů, takže se každý kapesní tranzistorák změnil v neomylný protiletadlový rychlopalný kanón.

Ve filmu Den nezávislosti jsou pro změnu zkázou odporných bestíí stateční američtí piloti, což je pro změnu velice typické pro americké akční sci-fi filmy.

Zbytek světa bývá zpravidla naprosto bezmocný, rezignující, vydaný vetřelcům na milost či spíše na nemilost.

Filmy Den nezávislosti a Hvězdná pěchota si snad všichni ještě dobře pamatujete. Patří na tomto poli ke klasice. V prvním filmu našim americkým hochům významně pomohl pozemský danajský dar - nepřítelům nezištně poskytnutý zákeřný virus zvaný Windows, ve druhém filmu navzdory kosmickým superzbraním rozhodují hlavně útočné pušky M-16-Super v rukou skvělých chlapců i bojovných feministek MADE IN USA. Na tomto filmu jsem si povšiml lákavé reklamy: Chceš být občanem? Vstup do řad Hvězdné pěchoty! Obrátíme-li tento výrok, dostaneme: Nejsi-li vojákem, nejsi ani občanem. No potěšpámbu! Nevím, jaké verbířské metody používají naši sveřepí hmyzí protivníci, ale pochybuji, že by byly humánnější - téměř bezbranní vojáci hmyzích vetřelců se na pevné zemi kupodivu (a naštěstí !!!) zможou jen na hromadné útoky sovětského typu ("Nas mnoho"), nebo na nečekané zbabělé přepady podhrabáním, očividně inspirované Vietnamem - i Vietkongové se uchylovali k podvratáckým tunelům a podzemním skrýším. Přiznávám se, zpočátku se mi zdálo podivné, že vetřelci dokáží bravurně sestřelovat pozemské kosmické křižníky, ale na planetách účinnějšími zbraněmi nebojují. Pak mi došlo, že ti hmyzí pitomečkové zřejmě dobrovolně přijali za své americké filmové pojetí bojové cti, které Američany samotné zavazuje v závěru většiny filmů odhodit zbraně a rozdat si to s protivníkem na pěsti, i když je protivník skoro vždycky nejméně o jednu váhovou třídu výš, případně je hrdina alespoň značně handicapován totálním vyčerpáním, či zraněním. Brouci se místo pěstí spoléhají jen na svá kusadla a všelijaké trnité výrůstky, takže je všechno jasné předem.

Klasickou ukázkou je film Predátor, kde právě na toto americké pojetí cti nakonec doplatí zmíněná, sice po americku čestná, ale jinak velice pitomá obluda. Inu, neuvědomila si, že Američan sice na

závěr matče rád bojuje pěstmi, ale když to vypadá zle, nepohrdne ani vietnamskými metodami, které jinak zarputile vyčítá svým protivníkům jako válečné zločiny.

Čtenář, divák, případně u různých her i hráč pak s napětím (u her dokonce aktivně) sleduje, jak se mimozemské potvůrky na našem hřišti činí. Obvykle je svým původem nacionalisticky zavázán fandit domorodcům (tedy lidem), takže nadšeně povzbuzuje své hrdiny, jak to vetřelcům nandávají. U her jim sám aktivně pomáhá nepřátele střílet, drtit, vyhazovat do povětří atd. Povzbuzovat vetřelce se považuje za zvrhlost, a to i tehdy, jsou-li ti naši hoši pěkná prasata (nechci to říkat hůř). Mnozí z nás si ale právě v tom libují natolik, že jsou ochotni na straně vetřelců i bojovat, neřkuli padnout.

Klasickým vzorem je hra Alien vs. Predátor, kde hráč jinou možnost vlastně ani nemá.

Nepatrnou obměnou je situace, kdy naši stateční američtí hoši likvidují vetřelce v jejich vlastní domovině, kde nás, samozřejmě zákeřně, napadli. Inu, ti hulváti si neuvědomili, že nám lidem patří celý vesmír a oni svou planetu nezákonně okupují už tím, že se tam protiprávně vyvinuli. Dochází někdy i k zajímavým konfliktům, kdy se na sporné planetě narodí jak vetřelci, tak i my, jejich oběti, takže se jedni i druhí domnívají, že jim sporná planeta plným právem, (především právem silnějšího) náleží.

Například ve druhém dílu seriálu Vetřelec jsou napadenými hrdiny pozemští kolonisté, kteří se snaží nehostinnou jedovatou planetu přetvořit v útulnou a lidem vhodnou, zatímco vetřelci, kteří se v tom jedu drze vyvinuli, jim v této bohulibé činnosti sverpě brání, aby nepřišli o neregulérní výhody domácího jedovatého prostředí. Kdyby se situace otočila a vetřelci by se pokoušeli přeměnit prostředí na Zemi za příjemné pro ně, to by byla ovšem lumpárna a museli bychom s nimi tvrdě zatočit. Takhle jsme jim jejich vlastní planetu nakonec velkoryse a šlechetně ponechali, ovšem patřičně radioaktivně zamořenou výbuchem našich jaderných reaktorů. Ať si ji třeba sežerou!

Všechny tyto konflikty se ale odehrávají víceméně veřejně, pěkně všem na očích. Na první pohled je vždy vidět, komu máme fandit a kdo je ten hnusný, zbabělý nepřítel. Zejména když nevypadá jako humanoid, ale pokud možno co nejodporněji, například (Predátor), nebo je to rovnou hmyz (Hvězdná pěchota). Tohle je již podle mého názoru dostatečně probrané jak teoreticky, tak prakticky (především ve filmu, nebo na herních obrazovkách).

Mnohem zajímavější konflikty jsou ale tam, kde našeho protivníka nevidíme, nanejvýš (a obvykle pozdě) tušíme. Na ty se chci právě zaměřit.

Ačkoliv teď asi očekáváte, že mám na mysli film Predátor, není tomu tak. Tam byl vetřelec maskován příliš chabě, přinejmenším se za něj v jeho obrysech vlnila džungle, takže byl vlastně trochu vidět - ačkoliv už v tomto případě měl značné taktické výhody. To ale není ono. Zrovna tak mě nezajímá zákeřné zabíjení lidí na velkou dálku, jako v povídce Ptáčata, kde byli odstřelováni vraždícími roboty z družic. V jedné ruské sci-fi se objevily neviditelné bestie, které se projevovaly jen tím, že lidé, jejich protivníci, před očima ostatních nepochopitelně mizeli, případně, když už měly bestie plné chlévy zajatců, znenadání vybuchovali. Vynalézavý ruský člověk nakonec i tyto bestie převezl. Skryl se pod převislým břehem říčky, čímž jejich neviditelnost vyrovnal, počkal si, až bestie vypnou své energeticky náročné zneviditelnující štíty, aby je pak urychleně, dříve než se vzpamatují, hromadně zlikvidoval.

Ani to ale nemám na mysli. Jde mi o střetnutí, kde je protivník neviditelný prostě z principu, bez technických pomůcek, kde jsou vidět nanejvýš jeho opožděné projevy - pochopitelně vždycky pozdě. Střetnutí, kde lidem zpravidla nepomůže nasazení osvědčených "šestnáctek". Mimochodem - "šestnáctky" jako zbraň - není to krásný a poetický termín? Nemyslím tím šestnáctileté dívky, úspěšně likvidující na E55 za pomoci AIDS naše zazobanější sousedy, ale známou a oblíbenou řadu M-16, F-16, 16k, 16M, pěkně v tomto pořadí (tj. puška, letadlo, menší atomovka, větší atomovka) nasazovanou proti běžným vetřelcům v amerických filmech, jako například ve filmu

Den nezávislosti. Nepřítel, o kterém chci mluvit, takové běžné zbraň ignoruje, kašle na ně, jsou mu pro smích - samozřejmě, kdyby vůbec tušil, co je to kašel a co je to smích...

Vždyť už ta klasická Wellsova Válka světů neskončila vítězstvím jedné ani druhé civilizace, protože - vzpomeňte si - zvítězily bytosti třetí, které žádnou civilizaci netvoří. Po drtivé porážce pozemšťanů a úplném ovládnutí Země Mart'any došlo náhle přes noc k prudkému obratu o 180 stupňů a všichni Mart'ané skoro naráz - shnili zaživa. Vítězem se staly obyčejné pozemské hnilobné bakterie, proti kterým Mart'ané nebyli imunní.

Když se to tak vezme, i naše současné bakterie ochotně rozloží všechno, co je aspoň trochu organické, tedy pro ně stravitelné - a nebrání se jim to. A bránit se jim může úspěšně jen to, co si proti těm potvůrkám pěstuje odolnost po celý život - nebo raději ještě déle, po celý svůj dosavadní biologický vývoj.

Vyšší organizmy vedou s baktériemi neviditelnou válku prakticky pořád. Pravda, většinou ji vyhrávají (jinak by ani nemohly existovat), ale občas se stává, že se vyskytne kmen potvůrek agresivnější než dosavadní - a nastane katastrofa. A to i na Zemi, kde si silácky nalháváme, jak máme všechno pevně pod kontrolou. Středověké morové rány kdysi hubily co se dalo, naráz třeba až půlku Evropy. Dnes sice děláme ramena, kdovíjak nejsou naši lékaři lepší - ale stačí pitomý virus HIV a lékaři jsou v defenzívě, dalo by se říci, v pr.....votním výzkumu. A to se do nás nemontují žádní mimozemšťané, jen naše vlastní pozemské potvůrky neviditelné. Při setkání s úplně cizími formami života se můžeme dočkat všelikeho překvapení.

Představte si poněkud jiný scénář filmu Vetřelec 1. Začíná stejně jako ten, který znáte - loď Nostromo po vzoru Wellsových Mart'anů přistane na neznámé planetě a kosmonauté vyjdou prozkoumat zbytky jakési cizí civilizace. Místo aby se kosmonaut ve skafandru sklonil nad podivné vajíčko a to mu skrz sklo plivlo do obličeje malou chobotnici, prostě jen lehce uklouzne po nějakém h...nijícím zbytku. Načež se všichni spokojeně vrátí do lodi, aniž by si s sebou přinesli viditelnou hrozbu, ovinutou kolem krku jednoho

z nich. Mezi námi, když v originálním filmu posádka nevarovalo ani tohle - pak si nic jiného než krutý konec nezasloužila a je opravdu zázrak, že to přežila aspoň Ripleyová s Micinkou! Vraťme se ale k naší verzi. Posádka si, stejně jako prve, uspořádá dobrou večeři. Při ní se žádnému z břicha nevyklube ošklivý netvor, jenom začnou modrat, zelenat, oči se jim pokryjí slizem, poskládají se na podlahu, chvilku budou křečovitě hrabat rukama nohama, načež - už opět pomalu a skoro nepostřehnutelně - začnou odpadávat od kostí a skapávat na zem. Když se zamyslíte, jak kosmonauté ve všech filmech suverénně a bezstarostně pobíhají po neznámých planetách, je vám jasné, že si o něco podobného přímo koledují? Naštěstí něco takového nenapadne ani autora díla, tím méně režiséra, který tomu zpravidla nerozumí vůbec. Že by to mohl být přímo horror? Horror možná, ale svalnatí hrdinové a půvabné hrdinky by nemohli projevit své přednosti v zacházení s mašinkvérem, plamenometem a jinými pozemskými vymoženostmi...

Ve vesmíru se kosmonauté mohou setkat s mnohým nebezpečím. Jak říkal jeden kosmonaut nováčkovi: "V kosmu není opatrnosti nikdy dost. Kosmonaut může zahynout na tisíc způsobů - shořet ohněm, utopit se ve vodě, být rozmetán větrnou smrští, nechat se zavalit zemí, sněhem nebo ledem, může zahynout přetržením, udušením, výbuchem, horkem, mrazem, ozářením, otravou, může být rozmačkán kamením nebo tlakem, uvolněnou konstrukcí, rozdrcen gravitací nebo tlakovou vlnou a nádavkem ho může něco spolknout, dříve než se rozkouská. Ale nejhorší smrt je vždycky smrt blbostí - ať vlastní, nebo cizí!"

Dodávám k tomu - nemusí jít jen o kosmonauta, totéž přece platí i pro naši starou dobrou Zemi a opatrnost sluší každému, nejen pyrotechnikům. Přetržením, rozdrcením, výbuchem a upálením můžete zahynout snadno i vy, třeba už zítra. Nemusíte být ani zaměstnání ve výrobě semtexu, stačí na okamžik usnout za volantem.

Vraťme se k neřízené lodi Nostromo, kterou po X letech plachtění či bloudění vesmírem vyloví jiná pozemská hlídková loď. Až experti zbytky posádky pečlivě prozkoumají (jistě se přitom párkrát sklouznou po podivném slizu), horror se bude opakovat i s nimi. Což by byla situace ještě docela příznivá! Předpokládám totiž, že po

takovéto zkušenosti další hlídky už nic zkoumat nebudou a pochopí, že bude lépe pěkně na dálku oba vraky (Nostromo i tu první hlídkovou loď) atomovou silou zlikvidovat, čímž se nákaza snad úspěšně zničí. Situace může být ale komplikovanější. Podmínky v lodi Nostromo do chvíle jejího zachycení hlídkovou lodí nejspíš dávno poklesnou pod hranici, kdy bakterie v zájmu svého přežití vytvoří spóry a přejdou do stavu klidu. Pak by se ale mohlo stát, že posádka hlídkové lodi hned neonemocní, ale donese spóry až na obydlenu planetu (pro zjednodušení předpokládejme na Zemi) a teprve tam milé spóry v příznivé teplotě a vlhkosti ožijí - a pokračování horroru je na světě, lidé se budou rozkládat rychlostí viru ILOVEYOU.

Tady si vzpomenu na povídku jménem Zelená smrt. Tu možná někteří ani neznáte, vycházela na pokračování dávno před rokem 1989. V ní přímo na Zemi, v kanalizaci nejmenovaného velkoměsta vznikla jakousi mutací obrovská améba, žravější než cokoliv jiného. Přiznám se, při čtení této povídky jsem zelenal závistí, protože moje améby z prokleté planety Gíjó, na které jsem byl předtím právem pyšný, byly proti ní jako koťátka proti bengálskému tygru. Utěšovalo mě, že jsem na ně přišel dřív a že jsem je měl přirozenější, to jest pitomější. Ta bestie zelená totiž stála za to. Oddělovala ze sebe menší klony, které se pak k ní opět připojovaly, zpravidla po splnění nějaké speciální mise. Moje améby z Gíjó se sice také dělily, ale pak už se nikdy nespojovaly, spíše si přirozeněji konkurovaly. Dokud se bestie krmila obsahem kanalizace, nikdo nic nepostřehl, jenomže jí samotné to bylo brzy málo. Najednou se začala objevovat i nahoře ve světě lidí. Tu nesměle vykoukla z odpadu umyvadla, tu se rozlila ve sklepe, aby si pochutnala na bramborách. Kdo se jí ale jen malíčkem dotkl, toho okamžitě oblila, rozpustila a vycucla, ani kosti nenechala. Po lidech zůstávaly jen kovové sponky, zipy, brýle, zubní plomby a kaluže vody, kterou bestie jaxi nepotřebovala. Čím byla ale starší, tím byla drzejší. Vyrazila si třeba do obchodního domu a poobědvala tam nejen na vystavených potravinách, ale i na zákaznicích - jen pár zděšených šťastlivců stačilo utéci. Současně - neboť se mohla pod zemí podle libosti natahovat a rozlévat - zamířila do městských jatek, kde řádně nakynula po narychlo zhltnutých vepřích, kravách, býcích i řeznicích - ani si nepočkala, až řezníci z těch krav nadělají hamburgry. Obsadila tunely podzemní dráhy (pochopitelně přitom jen tak

mimochodem zkonsumovala pasažéry), a pak už byla tak nakynutá, že se rozhodla ukončit skrývání a pohltnout šmahem všechno, co se kde ve městě hýbalo. Začala systematicky probírat odspodu nahoru obytné domy (jen pár šťastnějších sebraly se střech helikoptéry), Pocho-pitelně neuznávala za azylové domy ani kostely. Horror se stupňoval, jakmile bestii napadlo nechat se po částech rozvážet na pneumatikách a podvozcích aut zděšených uprchlíků do dalších lokalit v širokém okolí. Obvykle to vydržela jen do prvního dálničního odpočívadla, kde si spolu s uprchlíky dopřála piknik - pak si ovšem musela stopnout další auto, neboť navzdory stále větší vynalézavosti přece jen nezvládla řízení lidských dopravních prostředků. Jeden její klon si dokonce dal jako zákusek cestující velkoletadla i s piloty (což neměl dělat, v letadle bylo krátce po startu ještě dost paliva, aby po střemhlavém dopadu na nemocnici shořelo všechno, včetně obou mlounů, nejen toho z letadla, ale i toho, který právě dole konzumoval lékaře i s pacienty). Až ke konci povídky lidé metodou pokus-omyl (čest památce těch pomýlených) zjistili, co na bestii platí. Dodnes nepochopím, proč to byly zrovna bavlněné látky (samozřejmě pouze bez příměsí umělých vláken), které mohly dokonce sloužit jako ochranné obleky, neboť bestie se bavlny očividně štítila a nechala si raději uklouznout její chutnější obsah, a konečně vodní roztok hypermanganu, který ji úspěšně ničil, ačkoliv předtím v kanalizaci vydržela mnohem horší chemii. Povídka tedy končila optimisticky - lidé zase na poslední chvíli něco objevili (ačkoliv si dovedu představit tu strašnou fušku, která je ještě čekala, totiž - jak dostat hypermangan do kanalizace, když se ta bestie pohotově chránila různými špunty)...

Zelená smrt byla jistě velkým problémem, nicméně byla ještě dobře vidět. Baktérie samy vidět nejsou, nejvýš jejich projevy - u moru černé hlízy, u malomocenství postupné odpadávání masa od kostí, u tyfu nezastavitelný průjem. Nemluvě o zákeřnostech jako je AIDS, kde příliš dlouho není vidět vůbec nic a mikroskop je taky úplně pro kočku. To všechno se samozřejmě může vyskytovat i na Zemi. Ve vesmíru je to vynásobeno tajemností neznámého prostředí.

Jak je to tedy s těmi potvůrkami ve sci-fi dílech? Různí autoři to řeší různě. Jedni nechávají cizince bakteriální šmahem vítězit nad

naším typem života a jen zázrak (který někdo na poslední chvíli vyvolá) nás zachrání. Jiní autoři ostentativně nebezpečí bagatelizují.

Například v knize: Dobrodružství v Eridanu chlácholí odborník lékař pozemskou posádku slovy:

"Nemusíte se bát, tady nejspíš nechytne ani rýmu. Těžko tady najdeme bakterie, které se učily lidem škodit - na lidech..."

A samozřejmě mu proroctví vyjde, budiž jim to přáno! Nikdo za celý pobyt na cizí planetě nechytne ani rýmu, ačkoliv projdou horkem stepí i ledovými horami a nakonec, samosebou překvapivě, zjistí, že na planetě místní pralidé už existují, takže doktorův optimismus nebyl vlastně ničím podložený. Já bych asi takový optimista nebyl. Nejsem sice lékař, ale na rozdíl od tamtoho renomovaného kosmického odborníka mám jakési povědomí o ošklivých nákazách, přenosných na lidi ze zvířat. Ani taková papouščí nemoc nemusí být nic příjemného, natož mimozemská machairodí horečka...

V knize bratří Strugackých uklouzne kosmonaut v koupelně kosmické lodi na nějakém slizu a ejhle, ručníky pomalu kapou z věšáků, všechno je chlupaté od plísně...

"Oj, molodci!" zařve hlasem bohatýrským, "Nepřítele jsme si pustili do lodi! Vstávat a asanovat!"

A všichni začnou hbitě šurovat vnitřek kosmické lodi chlora-minem. Strugacké mám velice rád, ale v té chvíli mohla kniha skončit a na jakoukoliv asanaci mohlo být pozdě! A což teprve v jiné jejich povídce, kde cituji, "i hrdinové zelenali strachy, když jim na kůži vykvetla plíseň, prorostlá jejich tělem - ale naštěstí nebyla nijak zdraví škodlivá..." Opravdu úslušná plíseň, jen co je pravda... jen mi nedošlo, co v nich vlastně hledala, když je prorůstala? Že by symbiózu? Tomu se mi nějak nechce věřit. Symbióza je trochu vyšší stupeň, ke kterému se oba symbionti musí nějak propracovat, aby byl výhodný pro obě strany.

Jak by se měli autoři podobných trapasů vyvarovat? Ono je to v podstatě jednoduché. Předně - kosmonauté musí být opatrnější. Co udělám jako kosmonaut po přistání na neznámé planetě? Dokud si nejsem jistý, trčím ve skafandru jako Američané po prvním návratu z měsíce. Kdo si ještě pamatuje, jak opatrně lidé tenkrát jednali? Jak dlouho drželi kosmonauty v karanténě - co kdyby se na nich něco

zhoubného projevil? V mé knize "Zoidée, dívka z planety Bardzá", měly pozemské raketoplány vestavěné horkovzdušné sterilizační přístroje hned dva, jeden v přechodové kabině, druhý ve spojovací chodbičce, aby se do kabiny opravdu nic nedostalo. Kosmonaut Vojta tvrdošíjně setrval ve skafandru a nechával se ofukovat vzduchem žhavým tři sta stupňů, což se ve skafandru dalo přežít. Vzduch i vodu bral z okolí jen přes žhavicí filtry s tisícovkou Celsia. Aigurské Ligaidovy nadsvětelné mašiny, pocházející z odlišné civilizace, tak vybavené nebyly, ale i ty měly v lodi klíčky s pokusnými zvířátky jorří. Když jejich astronauté pohledem do okénka přechodové komory zjistili, že zvířátko nějak moc rychle pošlo, nebo že dokonce začalo v podezřelé atmosféře hořet a uhelnatět, neotevírali další dveře ani za zlaté prase. (Což je ode mě ironie, Aiguřané se totiž prasátkům skutečně podobají). Zkrátka se na takové planetě nezdržovali, ale okamžitě odstartovali (pokud to šlo) a přechodovou komoru rychle sterilizovali aspoň tím nejjednodušším způsobem - otevřeli vnější dveře do kosmického vakua a - milé spóry, adié! - což je mimochodem výtečná metoda jak se zbavit i horších vetřelců a divím se dodnes, že to kosmonauty lodi Nostromo nenapadlo hned zkraje - ale ono by zase nebylo co filmovat...).

Když se to vezme kolem a kolem, čím se vlastně zabývá pozemská medicína? Jistěže především lidmi, ale jakým stylem? Největší výdaje jdou na dva obory, utěšeně fungující od začátku lidské existence. Jednak ranhojičství, dnes chirurgie, zaměřené na nápravu různých mechanických poškození lidského těla od modřin, boulí, zlomenin, natržených svalů a přeražených nosů, přes těžší deformace od různých pádů s koní, dnes spíše autonehod, až po rány bodné, sečné a střelné, kterých je, bohužel, v našem světě pořád víc než by mělo být. Druhým tak masívním oborem jsou nemoci, zapříčiněné oněmi malými potvůrkami, od téměř neškodné salmonely po tyfus, choleru, mor a malomocenství, dnes ještě navíc AIDS. Tyto dva obory mají na svém kontě také nejvíc mrtvol, tedy případů, kdy umění lékařů na daný problém nestačilo. Nebýt porodnictví, byla by snad celá medicína zaměřená jen na nápravu problémů, které si zčásti způsobujeme sami, zčásti doplácíme na vynalézavost oněch neviditelných potvůrek. (Jen tak na okraj: není jisté, zda porodnictví nespadá alespoň částečně do kategorie problémů... Například dámy z E55

chápu dítě jako pracovní úraz). Ostatně - na něco člověk zemřít musí a opět cituji klasika, tělo má jít do hrobu zhuntovaný.

Samozřejmě existují sci-fi, které se vážněji zabývají právě těmito neviditelnými nepřáteli. Kdysi mě například zaujala kniha Kmen Andromeda, pojednávající o takové invazi neznámých kosmických mikrobů na Zem. Tam to ale autor vyřešil stylem "Deus ex machina". Kmen Andromeda se prostě začal chovat přijatelněji a přestal lidi vraždit sám od sebe, což bylo trapně vysvětlováno tím, že mikroby pochopily výhodu neničit si hostitele hned, ale týt z něho delší dobu. Tak racionální chování jsem ovšem od mikrobů nečekal.

Bohužel, sci-fi děl s tematikou bakterií je poměrně málo. Přece jen je pro čtenáře a zejména pro filmové diváky přijatelnější, když nepřítele vidí, když z nepřítele stříká krev, nejraději odporně zelená nebo žlutá jako hnis. Kromě toho na spisovatele působí tak trochu autocenzurně zákaz bakteriologických zbraní v pozemských armádách. Jejich použití je chápáno jako válečný zločin - jako kdyby kazetové bomby, případně střely s ochuzeným uranem byly humánnější. Málokdo ve sci-fi proto uznává jako přijatelné bojové prostředky zbraně chemické a především biologické. Tyto zbraně používají na nejvyšší hnus, zbabělí a zvláště otrlí vetřelci, počínaje Wellsovými Marťany, jejichž útok jedovatými plyny byl pro pozemšťany nepřijatelným překvapením. Čestní pozemšťané nic takového nepoužívají! Nikdy! Leda - když jim opravdu teče do bot! Je to ovšem podobný nesmysl, jako když ve filmu Predátor bestie až nepochopitelně šetří ženskou polo-hrdinku, jako kdyby dodržovala čistě pozemské myslivecké hájení samic.

Z tohoto hlediska musím vzpomenout některých výjimek. Mým oblíbeným autorem byl kdysi J.M.Troska, už proto, že jsem ho jako kluk četl dávno před prvními sputníky a tudíž před největším rozvojem moderní sci-fi u nás. Tehdy jsem byl ochoten se hádat, že všechno v jeho knihách je svatá pravda a droboučcí lidičkové žijí na každém druhém asteroidu. Dnes pochopitelně všemu nevěřím, ale dodnes souhlasím s jeho největším hrdinou, kapitánem Nemo, když použitím chemické zbraně donutí lidi odzbrojit a uzavřít celosvětový mír. Na vysvětlenou těm, kdo to nečetli a připomenutí ostatním, šlo o uspávací mlhu, která postupně zlikvidovala nejprve zbrojařské to-

várny a nakonec i celosvětový syndikát zbrojařů přímo na jejich tajném sjezdu. Tvrdím, že by něco podobného bodlo i dnes. A byl bych ochoten vést demonstrace proti mezinárodnímu soudu v Haagu, až by to (celkem samozřejmě) označil za válečný zločin.

Takových dalo by se snad říci humánnějších použití těch nečestných a zatracovaných zbraní, můžeme ve sci-fi vysledovat víc, ale málo platné, střelné zbraně, případně ve své laserové podobě, ve vesmírných konfliktech převažují. Jen tak mimochodem, všimli jste si jedné, bohužel příšerné nelogičnosti ve všech kosmických střílečkách, kde se používají laserové zbraně? Nemluvím o nesmyslu, že se při střelbě ozývají zvuky, v počítačích dnes přímo jmenované jako laserové - ačkoliv v normálním vesmíru se žádné zvuky nešíří, ani to, jak je promítací plátno nebo obrazovka posetá svítícími čarami různých barev, ačkoliv paprsek laseru je tím čím je hlavně díky tomu, že se nerozptyluje do okolí a nebude tedy ve vakuu se strany viditelný. Míním tím, kolik střel vypálí obě strany konfliktu mimo, ačkoliv jejich laserové kanony bývají údajně zaměřované rychlými roboty. Kdo si uvědomí, že laserové zbraně střílí světlem a tudíž nemají mít problémy se složitostí balistických křivek, včetně vlivu různých Coriolisových sil, ani s předsazením nutným při střelbě na pohyblivý terč, ten ví, že je uměním se takovou zbraní netrefit, zejména na krátkou vzdálenost. Přitom je ohromující, kolik tisíc střel mimo připadá v těchto filmech na jeden jediný zásah. Situaci, kdy se hvězdné stíhačky proplétají mezi sebou i mezi obrovskými, pomalu letícími meteory, přitom střílejí o 106 aniž by se střelily, bych zařadil mezi jevy méně pochopitelné. A když, tak jedineš silnou intoxikací pilotů etylalkoholem.

Vraťme se ale k mikrobům. Co od nich můžeme čekat - a co ne?

Například je velice nepravděpodobné použití mikrobů jako účinné a pěkně zákeřné zbraně, fungující i v kosmickém prostoru, jak to docela vážně mínil Troska. Museli byste nejprve vymyslet bakterie, aktivní v kosmickém vakuu, kde žádné doposud známé bakterie nejsou aktivního života schopné a pokud takové podmínky přežijí, pak jedineš ve stavu spór (ale teď pozor - jako spóry vydrží ledacos a vakuum pro ně nemusí být smrtící).

Víte ale, že byly bakterie - a prý velice úspěšně - používány na Zemi k ničení protivníka už dávno? Nemusíme na ně čekat do moderní doby. Například v punských válkách některé lehčí Kartagiňanky tajně docházely do ležení Římanů, kde tak úspěšně šířily syfilis, že si toho povšimli a zaznamenali to i římsí dějepisci. (Naše dámy na E55 tedy nevynalezly nic nového pod sluncem.) Jiným druhem bakteriologické války bylo už ve středověku metání sudů s výkaly a močůvkou, jakož i smrdutých uhynulých zvířat, do obležených měst a hradů. Jednak to obléhaným nevonělo a chápali to jako strašnou potupu, ale při tehdejších zdravotních podmínkách to byl vlastně pokus o přivolání smrtících nemocí, jako tyfu a cholery. Správná bakteriologická válka je ovšem moderní vynález - a což teprve v budoucnosti v kosmu!

Bakterie jako zbraň samozřejmě nejsou podobné přesně zacílenému laserovému paprsku, jsou spíše rozptýleně a plošně působící. Mohou být nebezpečné více než je třeba, pokud se vymknou kontrole, případně mohou napadnout i útočníka. Nespornou výhodou pro útočníka je být vůči používaným mikrobům imunní, přirozeně, nebo aspoň očkovaný. V opačném případě je to zbraň pouze pro kamikaze. Ti je samozřejmě mohou využívat, nechají se nakazit úmyslně, aby co nejvíc zdeptali protivníka. Fanatiků se najde všude ve vesmíru vždycky dost, proto takové příklady najdeme i v historii Země, viz výše zmíněné Kartagiňanky.

Je samozřejmě možné nastavit bakteriím nepřekonatelnou hráz. Nejjednodušší je kosmické vakuum - mikroby mohou zlikvidovat celou planetu, ale tím to končí, ovšemže smutně pro obyvatele planety. Jinou možností jsou ochranné pásy, obsahující něco, co se mikrobům nelíbí. V románu Šeríkovy krystal to byla vůně hořících dřevin jistého druhu, takže místní šamani používali smrtelně nebezpečné mikroby sice opatrně, ale běžně, jako výrobní nástroj. Poslední možností, kterou používám sám velice rád, jsou dálkově telepaticky řízené bakterie nazývané "Sorky", vynalezené Bardžany na prokleté planetě Gijó. Jsou ze všech těchto zbraní nejšikovnější, ale také nejnebezpečnější. Ale už dávno před Sorky měly mikroby v Galaktickém společenství své použití podobné chemické mlze u Trosky. Mním tím velmi rychle, překvapující ukončení "poslední svaté války" na

Zemi, kdy dva mladí nadějní lékaři zastavili útočící armády bakteriemi zmutované spavé nemoci.

To už jsme se samozřejmě dostali k hodně speciálním mikrobům. Například Sorky - to už nejsou jen bakterie, ale jejich vládci je používají k mnoha jiným, někdy dost nečekaným a speciálním účelům - například k obrábění kovů. Po dalším zdokonalení se jimi pozemský hrdina knihy Giweruz Rudi po únosu teroristů vysvobodí z pout, rozleptává jimi zámky, aby si otevřel zamčené dveře, dá jim zničit dráty poplašného systému a jiné, pro teroristy rozhodně nečekané věci. Mikroby používají rovněž inteligentní mloci doktora Jaroše - tato knížka bude už brzy vydána - a vedou válku s lidmi tak úspěšně, že položí na kolena celou současnou západní civilizaci. Upřímně řečeno, nedá jim to ani moc práce. Mločí útočné komando, vyslané proti lidem, nedisponuje miliony mloků s vrtačkami, má jen 5 členů. Když se nad tím zamyslíme, euroatlantický typ civilizace je možná dobře zásobený třaskavinami všeho druhu a ráže, ale na druhé straně je poměrně snadno zranitelný. Například docela mírumilovnými traktory zemědělců, pokud blokují rozhodující silnice nebo ještě lépe - rafinerie. U některých jiných typů civilizace zase stačí zatřást kmenem a padne vláda.

Když si to tak přeberete, ty bestie mrňavé, neviditelné mohou být skutečně horší než desetimetroví ještěři Vojtosauři planety Poenaid, kilometrové proudy všežravých mravenců planety Kimopetuí, elektrické vodní pahvězdice na Sirmii, dokonce i než Flotila deseti tisíc kilometrových křižníků hmyzí civilizace Agríšťů. Ne nadarmo telepatická supercivilizace Gurroa, které stačilo pár hodin na likvidaci tří takových flotil Agríšťů, musí pokorně požádat Galaktické společenství o poslední termojaderné torpédo z muzea, ačkoliv je předtím sama doporučovala rozebrat a zničit jako nepotřebné, když se setkala s planetou mikrobů Itči-ara. Tyto mikroby byly téměř nad její síly, ačkoliv si předtím pohazovala s planetami jako žonglér s míčky. Její křižníky, schopné drticím lisem Géja-pole slisovat planetu o třetinu nebo zastavit vybuchující supernovu, na tyto vychytralé bestie nestačily.

Neměli bychom je podceňovat ani my. Organismus člověka může skutečně zemřít i na rýmu, která se u oslabeného rychle změní v zápal plic - z prominentních pacientů vzpomeňme Josefa Luxe. Totéž může potkat člověka po likvidaci imunitního systému virem HIV, proti kterému naši vědátři pořád ještě nemají lék, který by nás úplně vyléčil - mohou to jen zpomalovat. Myslím si, že bezstarostnost vůči těm bestiím neprojevují jen kosmonauté ve sci-fi knihách a filmech, ale - bohužel především - my lidé na naší planetě Zemi, když nestavíme ani tak miniaturní přehradu k zadržení AIDS, jaké můžeme zvládnout všichni, včetně těch, kdo ještě bydlí na stromech. Měli bychom si uvědomit, že ani po vlastní planetě nemůžeme bezstarostně pobíhat a na nic nedbat. Osud Wellsových Mart'anů by nám měl být výstrahou.

Nedá mi to ale, musím si trochu rýpnout do novinářů. Hodně rýpnout. Četl jsem nedávno názor, že za epidemii AIDS v Africe může především katolická církev, neboť svým ovečkám zakazuje preservativy. A že by demonstranti proti Mezinárodnímu Měnovému Fondu měli spíše demonstrovat ve Vatikánu proti vrahu černoušků papežovi. Tento novinář - ale s ním všichni, kdo mu při čtení jeho názoru v duchu přikyvovali - podle mě projevil katastrofální neznalost věci, navíc smíšenou s náboženskou nenávistí (nerozhoduje, zda psal z pozice konkurenční konfese nebo ateismu). Za katastrofální rozšíření AIDS v Africe podle mě nemůže ani chudoba obyvatel, a už vůbec ne katolický zákaz preservativů. Ta katastrofa je spíše známkou toho, že tamní obyvatelé křesťanství vůbec nerespektují. Křesťanství přece není totožné s pouhým odmítáním preservativů, křesťanství je především monogamie, která by mimochodem dokázala AIDS zastavit mnohem účinněji než preservativy nevalné kvality. Pravda, monogamii se církvi nepodařilo úplně udržet nikdy a nikde na světě, dokonce ani v takzvaně vyspělé euroatlantické civilizaci - natož v Africe. Ale není taková chyba, že se o ni aspoň snaží. Spíš je to vina zmíněných novinářů, kteří si pletou příčiny, následky a věci úplně nesouvisející a skutečné příčiny tak úspěšně zakrývají. Jako kdyby nevěděli, že AIDS se šíří především díky tamní katastrofální sexuální promiskuitě. Ale i v takzvaně vyspělé Evropě dnes každý člověk, snad s výjimkou debílů, musí vědět, že souložení na E55 je nepříjemně podobné ruské ruletě - a všimněme si, jak tamějším dá-

mám jejich prastará živnost stále příčinlivě kvete - a jistěže ne díky neinformovanosti předpubertální mládeže, zákazníky tvoří spíše po-starší pánové. Ještě čekám, kdy postižení začnou žalovat Českou republiku o náhradu škod, jako je dnes moderní žalovat tabákové firmy, když kuřák dostane rakovinu plic, za kterou si očividně může sám. (Ale ono k tomu časem jistě dojde).

V tomto světle je třeba vidět i statistiky, ze kterých vyplývá, že černošská populace je na tom v Africe podstatně hůř než bělošská. Statistiky jsou asi správné, ale vyvozovat z nich podíl viny větší chudoby černochů je, promiňte mi, buď zlý úmysl, hraničící s ideologickým bojem, nebo čistá pitomost, tupá ignorance faktu, že běloši mají statisticky přece jen větší zábrany při nevázaných sexuálních orgiích - možná částečně i díky zbytkům křesťanství. Že se tam úspěšně šíří AIDS i mezi bělochy? Tvrdím snad, že jsou svatí? Na přenosy transfúzemi se to v těchto končinách svalovat nedá a procento těch, kdo dostanou AIDS naprosto nevinně, je všude na světě poměrně malé. Obávám se, jakkoliv to může znít tvrdě, že většina (tím míním nad 50%) postižených si za to opravdu může sama a nemá na koho vinu svalovat. Vyzývat k demonstracím ve Vatikánu je opět další lumpárna, ať ze zlého ideologického úmyslu, nebo z pouhé blbosti zmíněného novináře.

Na vojně jsem byl na filmu z první světové války "Špionka bez jména", který tenkrát běžel v kinech. Děj nestál za zapamatování, proto jen to, co mě na tom filmu zaujalo. Mihla se tam asi minutová scéna z yperitového útoku Němců na britsko-francouzské zákopy. Nešlo přitom o sci-fi, mělo to být podle skutečnosti, ale bylo to příšerné. Někteří vojáci, především Francouzi, zahazovali pušky a snažili se utíkat, ale padala z nich kůže a v hrozném kašli vykašlávali krvavé kusy plic. Angličané se zase pokoušeli bránit a aspoň chvíli stříleli, jenomže jim zůstávala viset na pažbách pušek kůže a brzy jim obrovské puchýře překryly oči a to byl konec střelby. Pak přiběhli Němci. V gumovkách, na ruku gumové rukavice, na obličejích masky. Postříleli kde se co ještě hýbalo, a běželi dál, proti další linii zákopů. Jeden oslepený, umírající Angličan je uslyšel, poslepu vytrhl zápalku velkého granátu, ale než granát odhodil, zastřelili ho. Bouchlo mu to v ruce, přímo na prsou, no, vzal s sebou aspoň nej-

bližšího Němce, ale řeknu vám, ty krvavé kusy masa, co tam létaly vzduchem, byly z té scény asi - nejméně eklhaft.

Večer jsem po vojenských linkách zavolał bratrovi, ať se na ten film jde určitě taky podívat - sloužili jsme skoro současně, ale každý jinde. Jen jsem ho varoval, ať si sedne tak, aby za ním nikdo neseděl. Věštil jsem mu, že se jim v kinosále určitě pár lidí pozvrací, stejně jako u nás. Pak mi volal, že jsem věštil správně a on sám si okamžitě po návratu do kasáren pečlivě zkontroloval atombordel, jak ho to vzalo. Pak ta scéna z filmu zmizela - vystříhli ji.

To byl, prosím, pouhý obyčejný yperit, který se úslužně omezil na pokropené území a pár kilometrů odtud (pokud to nebylo po větru) lidé o ničem ani nevěděli. Hnilobné bakterie dovedou něco podobného, jen se na rozdíl od chemie množí a rozšiřují samy. Navíc většinou začínají až po smrti daného tvora - červa, myši nebo člověka. Pracují pomaleji, ale konečný výsledek je podobný. Mimoszemské bakterie by navíc nemusely brát ohled, zda je ten tvor po smrti nebo ne, mohly by být také mnohem rychlejší - třeba jako ten yperit. Něco takového bych opravdu nechtěl na lidech vidět podruhé na vlastní oči, a už vůbec ne mimo film - stačil mi ten krátký realistický záběr.

Chemická i biologická munice je dnes zakázaná, ale - čert lidem věř! Kdoví, co to byl opravdu syndrom války v Perském zálivu, když se to snažila odpovědná místa tak usilovně tutlat a zatloukat? Obávám se, že chemie by byla to nejmenší zlo.

Tak vám (posledním dvěma) teď aspoň děkuji za pozornost.
(Svůj názor můžete poslat na adresu {vsemerad@volny.cz}).

